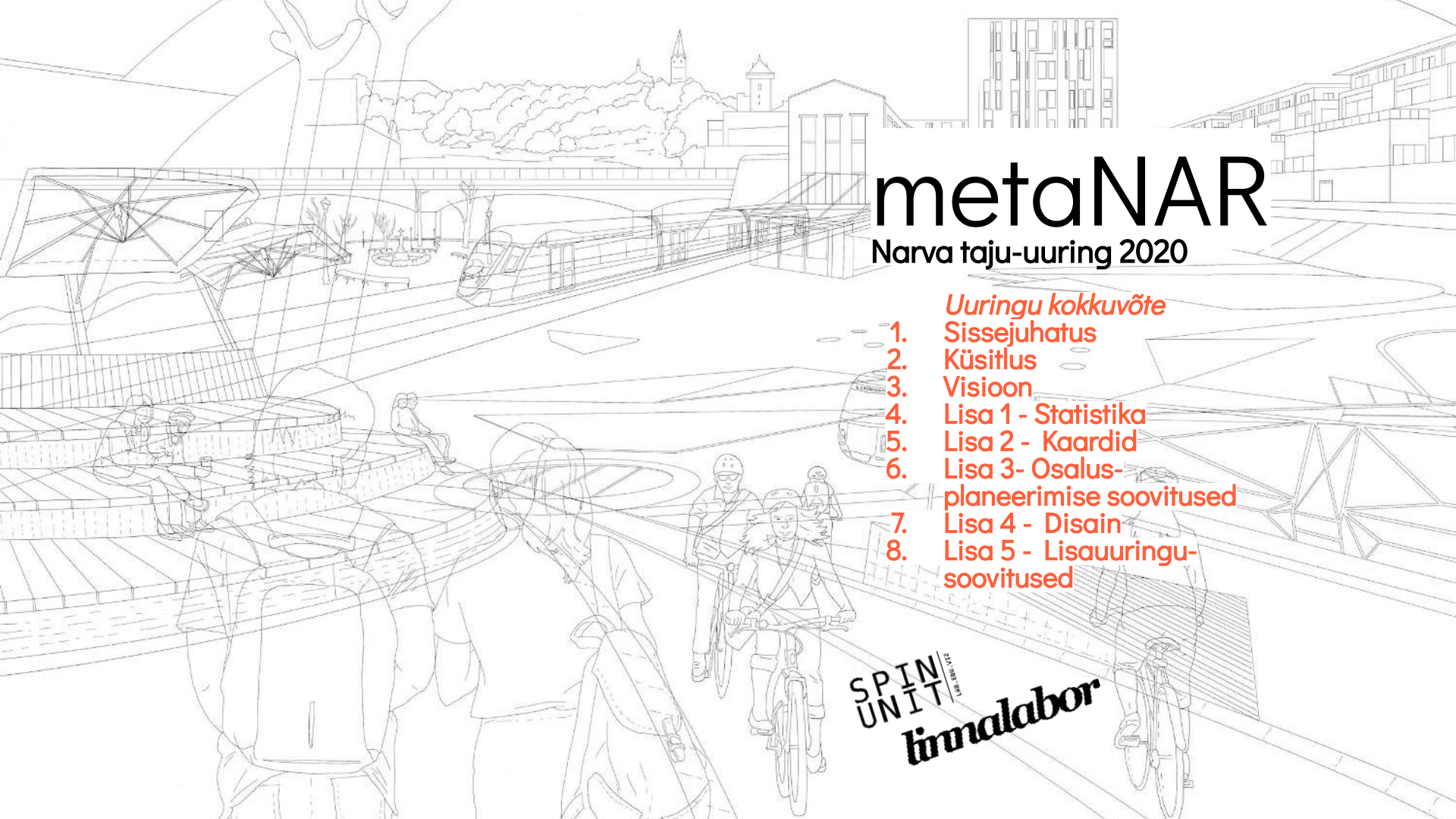

metaNAR

Narva taju-uuring 2020

Uuringu kokkuvõte

1. Sissejuhatus
2. Küsitlus
3. Visioon
4. Lisa 1 - Statistika
5. Lisa 2 - Kaardid
6. Lisa 3- Osalus-
planeerimise soovitused
7. Lisa 4 - Disain
8. Lisa 5 - Lisauuringu-
soovitused

SPIN/
UNIT
linnalabor

Uuringu kokkuvõte

UURINGU KOKKUVÕTE

Noorte sõnumid: rohevõrgustiku ühendamine, jalgrattateede ühendamine, parem valgustus (huvitavad valguslahendused), koolide ümbrused korda, paremad tegevuskohad väljaspool kaubakeskuseid, kaasaegne arhitektuur, tänavakunst, kaasaegne pargiruum

Peamised järeldused:

1. Uuringu valim tõendab, et Narvas eelistatakse jalutada. Vähemalt $\frac{3}{4}$ Narva noortest liigub jala (73%-100%). Ühistranspordi kasutajate hulk on väike ja jääb alla 20%. Autoga liikumine hakkab kasvama 30+ vanuserühmast alates. **Oluline on tähelepanu pöörata turvalisele ja mugavale tänavaruumile, kus jalakäijatel on kõnniteedel piisavalt ruumi.**

2. Tallinna mnt on Narva peatänav ning ka üks noorte lemmikuid ja tihedamalt kasutatavamaid tänavaid, mis ühendab peamist meeliskohta Astri ja Fama keskust, ning vanalinna ja jõepromenaadi. Peatänav tuleb siduda uute keskusaladega nt rohealade ja väikevormide kaudu. Samuti tuleb kaasajastada autokeskset tänavaruumi, et vähendada tänavat toimimist põhja-lõuna vahelise barjäärina.

3. 2000. aastal koostatud taju-uuringu võrdlemisel 2020 uuringuga võib järeldada, et jõeäärse kallasraja korrastamine on piirkonna populaarsust veelgi kasvatanud. Jätakuvalt on populaarne vanalinn ja Peetri platsi ümbrus. Kultuurikeskus Geneva ja lähiümbruse meeldivus on vähenenud, esile on tõusnud Astri ja Fama keskused. Osa linnast, mis paikneb Tallinna maanteest põhja pool on muutunud oluliselt meeldivamaks, Soldino ja Kerese piirkonna atraktiivsus on vähenenud. Kreenholmi piirkonna meeldivus on tuntavalt vähenenud, eelkõige on ebameeldivad Kreenholmi kooli ja Gerassimovi kultuurimaja ümbrus. Atraktiivsemaks peetakse vaid Kreenholmi lääneosa (staadion ja ümbrus).

4. Astri ja Fama kaubanduskeskused on meeldivad, aga ka ebameeldivad, kohad kus kogunetakse sõpradega, aga kus käiakse ka perega või üksi.

Narvas on vaja rohkem erinevad teenindus- ja kaubandusruumi vabasid tegevusi noortele avalikus ruumis. Aga kuna noored kaubanduskeskuseid aktiivselt kasutavad, siis võiks alustada kaubanduskeskuste sisese ja väliruumi paremaks muutmist koos noortega. Selline katsetus poolavalikus ruumis annaks võimaluse ühtlasi saada rohkem aimu sellest, milliseid lahendusi kaubanduskeskused vajavad - rohelisem väliruum, rohkem tegevusi, istumiskohti või paremat liikluskorraldust (kergliiklusteed ja kõnniteed, rattaparklad, mugavad ülekäigud).

5. Kerese naabruskond ja tänavad moodustavad olulise sõlmkoha, mille kaudu on võimalik keskus ühendada kaugemate aladega (Pähklime ja Soldino). Kerese piirkonda läbivaid ja ümbritsevaid trajektoore on märgitud mitmeid, kuid erinevaid tegevusi Kerese piirkonda märgitud pole.

Peamised järeldused

6. Koolid ja nende vahetu ümbrus näib olevat üks kõige ebameeldivamaid ruume noorte arvamustes, mistõttu peab pöörama eraldi tähelepanu hea ruumi loomisel kõikide vajalike tegevuste sihtpunktides - eriti koolide ja huvitegevustega seotud asutuste ümbruses, aga ka spordiväljakutel: **korrastada koolide lähiümbrust** (atraktiivsem tänavaroom, vähem tühje hooneid ja tühermaid, rohkem tegevusi vabas õhus). **Koostöös erinevate organisatsioonidega** (Roheline koolihoov, Arhitektuurikool) **ja koos õpilastega panustada koolimaja väliruumi** (tugevdab noorte kohakiindumust ning pakub neile võimalusi ise linnaruumi enda soovidele vastavamaks muuta).

7. Narva majade- ning taristu-vaheline barjäärade vaba roheruum on omaette väärtus ja suurepärase ühendaja.

Oluline on selle ruumi täiustamine madalaeelarveliste sekkumiste kaudu, mis loob roheladest uut pargiruumi ning pakub mitmekesiseid kasutusvõimalusi.

8. Pargid ja rekreatsioonialad on noorte hulgas populaarsed (Pähklimäe terviserada, jõepromenaad). Pargid ja rekreatsioonialad (tegevusruumid) linna põhjaosas ei ole lõunaga rohevõrgustiku ja kergliiklusteede kaudu seotud, mistõttu on ligipääs olulistele tegevustele ja teenustele (staadion, jäähall) katkestatud. Hästi toimib Puškini tänavat mööda liikuv põhja-lõuna suunaline "rohekoridor". Jõeäärne põhja-lõuna suunaline ühendus on populaarne, kuid lõpeb Joaorus, ning ei jätku Kreenholmi suunal. Investeeringuid vajab Kangelaste prospekti ja Kreenholmi tänavat mööda kulgev linna põhja-lõuna suunaline ühendus (eriti nõ lõunaosa, mis algab peale Tallinna maanteed

ja suundub üle raudtee Kreenholmi). Pikas perspektiivis tuleks kaaluda linnaserva mööda jooksva põhja-lõunasuunalise ühenduse loomist, mis ühendaks erineva iseloomuga puhkealad (Äkkeküla, Kadastiku järv ja veehoidla äärsed datšapiirkonnad).

9. Raudtee on oluline katkestus, mis noorte tajukaartidel linna põhja- ja lõunaosa tugevalt poolitab. Pöörata tähelepanu raudteeülekäikude (ning laiemalt raudteed ülevate tänavate kaasajastamisele).

10. Hooajaliste tegevuste ruum → datšad ja ümberehitatud suvekodude kooperatiivid ei ole noorte tegevusväljas, mistõttu võib eeldada, et aja edenedes ja Narva rahvaarvu vananedes (praegused datšapiirkondade kasutajad) võib datšapiirkondade ulatus, aktiivne kasutus ja tähtsus tajukaardil väheneda.

Peamised järeldused

11. Noorte koostatud tulekuvisioonist joonistub välja, et **Narva linnaruum peaks olema paremini valgustatud** (nii tänavad kui hooned). Noored soovivad Narvas näha **rohkem kaasaegset arhitektuuri**. Lisaks on noorte jaoks Narva pime - soovitakse rohkem välisvalgustust nii hoonetele (illumineerimine) kui tänavavalgustuse parandamist. Samuti on Narva liiga monotone - renoveeritud hoonete ja tööstushoonete puhul on oluline lisada hallide ja beežide toonide kõrval erksamaid värve ja tänavakunsti.

12. Noored soovivad näha rohkem tänavaelu, mis on iseloomult vastandub kaubanduskeskustes toimuvale - aktiivne väikeste äridega tänavafont, rohkem väljakuid ja platsid/väljakud, kus on võimalus kohtuda, istuda ja teisi näha (sh turg või kohvikud).

1

Sissejuhatus

Kahanemisega kohanemine

Narva linna üldplaneering tuleb kohandada vastavaks kahaneva elanikkonnaga linnale, mistõttu on vajalik kaardistada noorte ootused ning liikumised linnas ja välja selgitada soovitud kuvand Narvast kui heast elukeskkonnast ning ideed linnaruumi atraktiivsemaks muutmiseks.

Narva taju-uuringu eesmärk mõista noorte kuvandit Narva linnast ning ootusi atraktiivsele elukeskkonnale. Noorte antud sisendi põhjal koostati tulevikuvisionid ning visualiseeriti kogutud info GIS kaardikihtidena.

Töö kogus kahte eri tüüpi sisendit. Erinevat tüüpi sisendi kogumise aluseks on põhimõte, et linnad koosnevad alati nii füüsilistest kui tunnetuslikest (taju)kihistustest. Hea ruumialalüüsi läbi viimiseks on alati vajalik koguda ja omavahel võrrelda mõlemat tüüpi sisendit - nii seda kuidas linn toimib füüsilisel tasandil kui ka linna vaimset toimimist, mis koosneb tegevustest, sotsiaalsest suhtlusest ja hinnangutest. Läbi nende kahe kihi kõrvutamise on võimalik linna arengut suunavaid (või ka takistavaid) probleeme paremini mõista. Linnade väljakutsed tulenevad sageli sellest, et füüsiline ja tajutatav ruum on omavahel vastuolus. Näiteks ei toeta füüsiline linnaruum soovitud tegevusi või väärtuslik linnaruum jääb kasutusesta negatiivse kuvandi tõttu.

Taju-kaartide andmete kogumiseks kasutati **Maptionnaire** tööriista, mis on välja töötatud Aalto Ülikooli poolt ja mida kasutavad paljud linnad üle maailma, sh Stockholm, New York ja Helsingi. Maptionnaire on välja töötatud konkreetset planeeringulise sisendi kogumiseks, mistõttu on see eelistatum tööriist kui nt Google Maps, mida tuleb ruumialalüüside jaoks vastavalt kohendada. Maptionnaire võimaldab kasutajatel tajukaarte koostada otse rakenduses, mistõttu ei ole vajalik füüsilisi tajukaarte eraldi digitaliseerida. Samuti võimaldab Maptionnaire koguda tagasisidet väga laialt ringilt kasutajatelt, kes saavad tajukaardile sisendit anda iseseisvalt. **Eriti antud Taju-uuringu sihtrühma kooliealised ja noorte jaoks oli oluline leida interaktiivne platvorm, mis võimaldaks neil sisendit anda mugaval ja arusaadaval viisil.**

Noorte taju-kaardi koostamise jaoks viidi läbi 6 juhendatud töötuba (kolm Narva üldharidus kooli, lisaks Ida-Viru Kutsehariduskeskus ja Tartu Ülikooli Narva Kolledži tudengid) erinevates vanuserühmades noortega.

Lisaks töötubadele laiendati taju-kaardile sisendi kogumine **online-küsitluseks koostöös linna noorteühendustega ja teiste kohalike organisatsioonidega.** Töötubade eesmärk oli koguda tajukaardile sisendit kontrollitud keskkonnas (nä kontrollgrupp) kasutades peamise töövahendina Maptionnaire rakendust, mis võimaldab kaarte luua vastavalt olulistele parameetritele. Maptionnaire kui tööriista abil oli võimalik tagasisidet (lisaks kontrollgruppidele) koguda ka ülelinnaliselt, sh erinevad koolid ja vanuserühmad, kes töötubadesse ei pruugi olla kaasatud. Sellisel viisil baseerub tajukaart suurema hulga noorte arvamusel.

Tajukaardi koostamise aluseks on Jan Gehli ja Kevin Lynchi töö põhinevad kategooriad - sh meeldivad ja ebameeldivad paigad, peamised trajektooriid ja nende valikupõhjused, lisaks tulevikuvisionid (muudatustepanekud).

** Uuringu valimist ning ulatusest tingituna ei vasta uuring kõikidele küsimustele, näiteks nagu hinnangud konkreetsete piirkondade osas (Kreenholm) või liikuvuse ning sümboolse osakaalu tähtsus naaberasulates.*

1

Sissejuhatus

Meeskond

linnalabor

Keiti Kljavin

Maria Derloš

Damiano Cerrone

Kristi Grišakov
(TalTech)

Jesús López Baeza

Daniel Giovannini

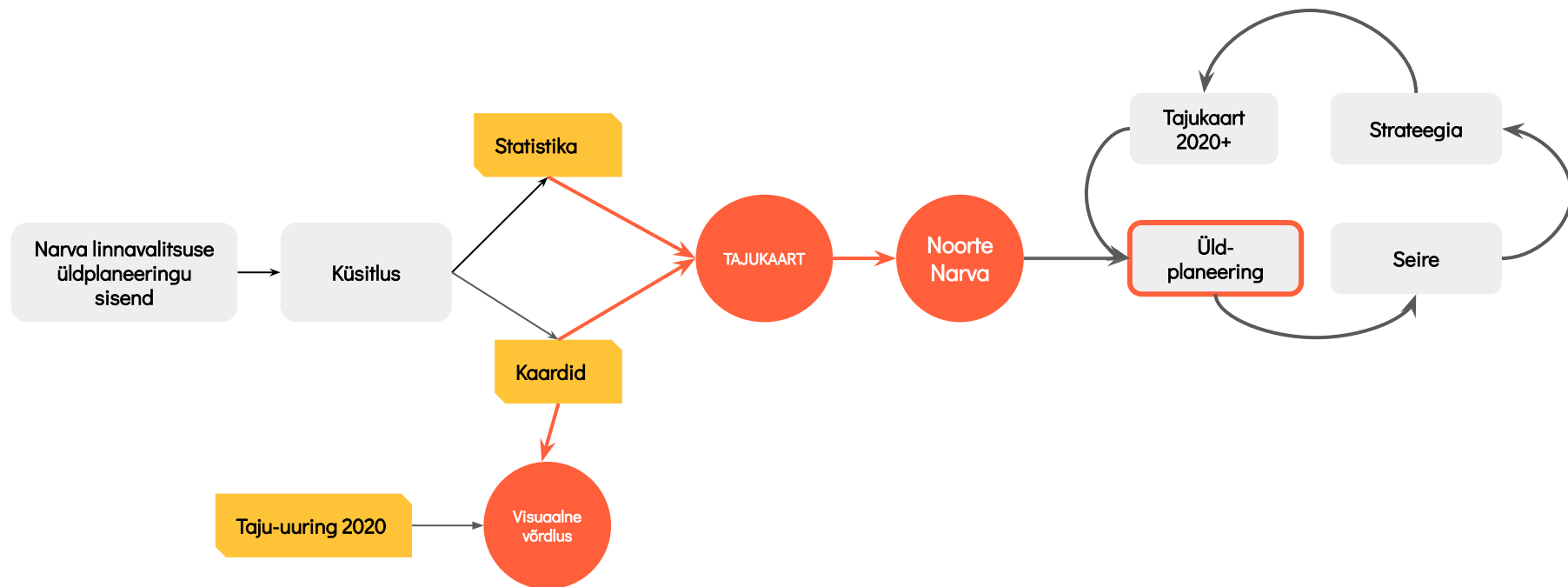

Panu Lehtovuori

Meetod

Kontekst

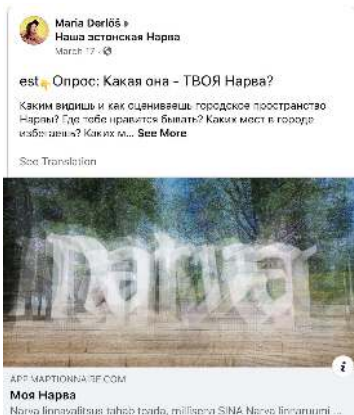

TAJU-UURING SOTSIAALMEEDIAS NING
UUDIS PEAVOOLUMEEDIAS

Narva tajuuuringu töötubasid kajastas Eesti Rahvusringhäälingu venekeelne uudisteportaal.

Meediakajastused pöörasid tähelepanu, kuidas Narva linn reageeris tekkinud eriolukorras ühe esimese linnana ja viis küsitluse veebi. Geinfosüsteemi platvorm Maptionnaire võimaldas küsida ka nende noorte arvamust, kes töötoas ei osalenud. Selline tegevus võitis olukorras, kus kogu sotsiaalne lävimine ning igapäevane elu oli viidud distantsile. Osalusvormi kajastused informeerisid ja pakkusid võimalust osalemiseks Narva linna tuleviku kujundamisel.

Veebiküsitlus toimus 17.-31.
märts 2020

Maptionnaire sotsiaalmeedia-kampaania sihtrühpid olid konkreetselt valitud jõudmaks parema sihtgrupi kaetuse ni noorte vanusegrupis: veebilinki jagati 9 erinevas FB grupis ning kohalike aktivistide ning organisatsioonidega.

VÄLJUNDID

Materjalid tellijale

1. Käesoleva presentatsiooni prinditav raport + 3 A4 kokkuvõte
2. GIS-kaardid (geoinfosüsteemi-andmekogu)
3. Kaardid rasterformaadis
4. Eelmise 2000 tehtud uuringu digitaliseeritud versioon GIS kujul
5. Küsitluse statistika raster-formaadis
6. A0 suuruses kollaaž Narva 2035 tulevikupildi ja looga

2 Osalus

Uuringus osalevate koolide valik ning töötoa lõplik formaat kinnitati tellijaga veebruaris 2020. Koolide valiku määras omavalitsus ning valiku määras koolide asukoht, nende õpilaste osatähtsus linnas ning võimalikult erinevad taustad.

Töötod toimusid vene keeles ning Linnalabori ning SPIN Uniti meeskonna liikmete kõrval aitasid töötubasid läbi viia ka kohalikud noorsootöötajad.

14. veebruar 2020 toimus Narva linnavalitsuses kohtumine uuringus osalevate koolide juhtidega. Kokkusaamisel anti ülevaade töötoa vormist, korraldusest, vajadusest ning meetoditest.

6 TÖÖTUBA

- Narva Kesklinna Gümnaasiumi 6 klass (4. märts 2020)
- Kreenholmi Gümnaasium 6 klass (5. märts 2020)
- Pähklmäe Gümnaasiumi 6 klass (12. märts 2020)
- Kesklinna Gümnaasiumi, Kreenholmi Gümnaasiumi, Pähklmäe Gümnaasiumi 11. klassid (4. märts)
- TÜ Narva Kolledži tudengid (12. märts)
- õpilased Ida-Virumaa Kutsehariduskeskuses (12. märts 2020)

TÖÖTOA VORM

- Mapitionnare küsitlus täitmine nutiseadmes + arutus (1-1,5h)
- Narva tuleviku kollaaž + arutus (1-1,5h)

PILDID TÖÖTOAST

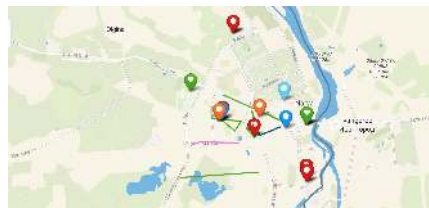
OSALEJA TAUSTA
MÄÄRAVAD KÜSIMUSED

Osalemine töötoas/veebis
 Vanus
 Sugu
 Kool
 Liikumisviis kooli
 Töötamine

VÄÄRTUSKÜSIMUSED RUUMIS

Kus asub sinu kool?
 Kus sa käid tööil?
 Mis kohad sulle Narvas meeldivad?
 Kus tunned ennast ebamugavalt/
 ebaturvaliselt?
 Kus sa käid sõpradega?
 Kus käid koos perega?
 Kus käid üksi?
 Kus asuvad sinu huvitegevuse
 paigad?
 Millised on sinu lemmik-tänavad ja
 kus?
 Kuidas lähed tööle?
 Kuidas lähed kooli?
 Millised on suuremad alad,
 naabruskonnad, linnaosad, mis sulle
 meeldivad?
 Kus asuvad sinu lemmik rohealad,
 pargid?

KÜSIMUSTE AKEN MAPTIONNAIRES

2/8 Alustuseks natuke sinust...

Osalen uuringus... (lõpetta lausud)

organiseeritud töötoas
 internetilug kaudu, mis muu järgi
 telefonitsell, et aru saaks teha

Sinu vanus

5 - 9

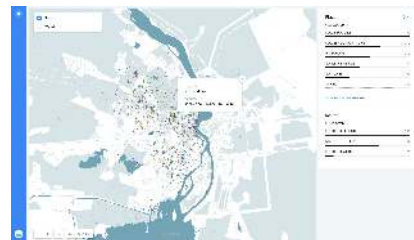
Oled...

sisine
 väline

Mis koolis ajad?

Muu

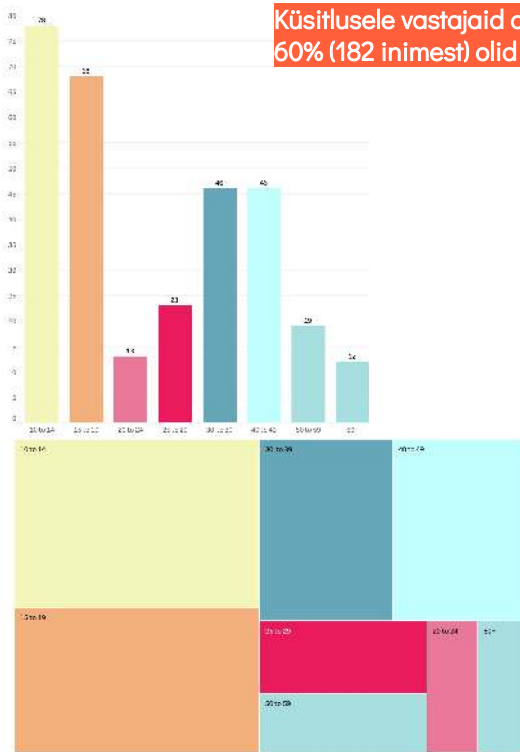
VASTUSED KAARDIL

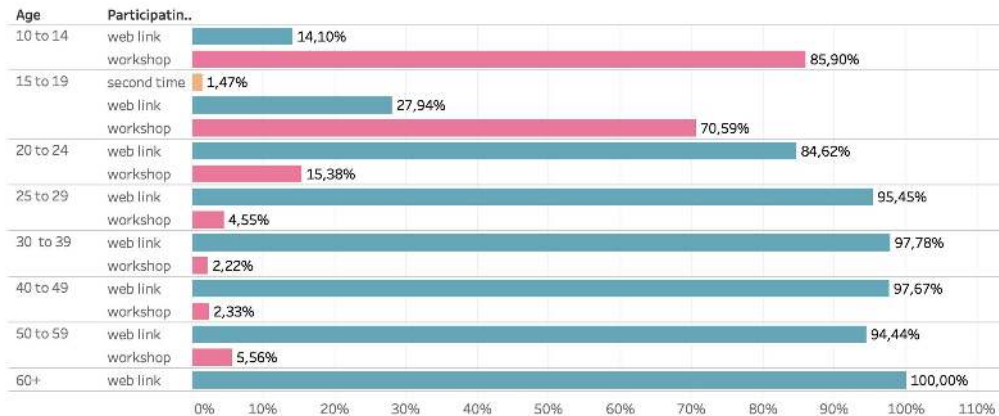
2

VASTAJATE KOOSSEIS

Küsitlusele vastajaid oli 305, nendest 60% (182 inimest) olid <30 a. noored

Küsitlusele vastanute vanuserühmad

Küsitlusele vastanute osaluse viis (töötuba vs veebiküsitlus)

Enamik õpilasi osales uuringus töötubade kaudu. Tudengid (20+ vanusegrupp) ja teised vanusegrupid osalesid uuringus veebiküsitluse kaudu.

Kõige ebameeldivamad kohad on Astri kaubanduskeskus ja lähiümbrus. Samuti Tallinna maantee lähedane tühermaa.

Samuti Kreenholmi piirkonnas Joala, Kose ja Kalda tn piirkond, sh Võidu park ja Gerassimovi kultuurimaja.

Soldino ja Kerese piirkonnad on linna keskel, kuid taju-uuringus kasutuse või meeldimise baasil esile ei tule. Samas võiks olla neil oluline roll linna põhja- ja lõuna poole liitmisel.

Uuringus osalenud gümnaasiumite lähiümbrus on märgitud ebameeldivana.

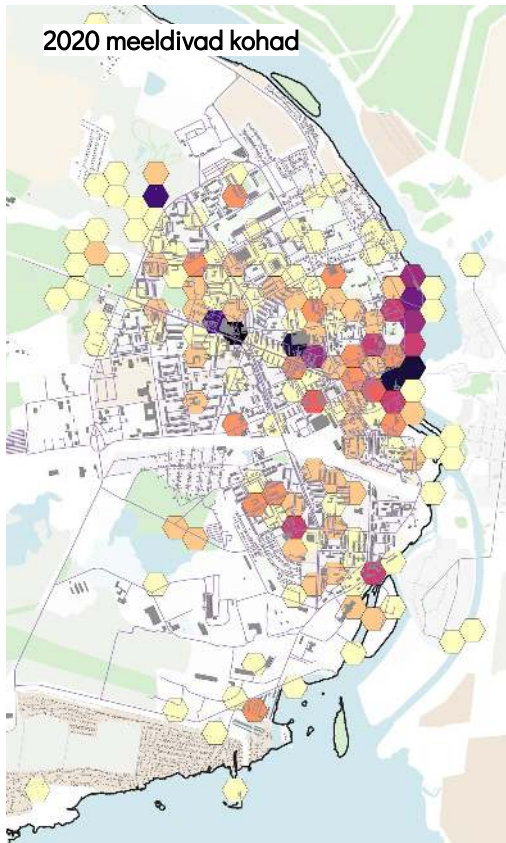
meeldivate kohtade põhjendused (väljavõtte uuringu andmetest):

kaubanduskeskused → külmal hooajal soe siseruum, tasuta internet, huvitavad ja mugavad poed, palju istumiskohti, tasuta banaanid ja 24/7 avatud, erinevad meelelahutuslikud funktsioonid, sport värskes õhus, palli mängimine, lõõgastus, promenaadi rohelus, vee lähedus, suplus, jalutamine, vaikus, ilusad vaated, Kerese tiik, sündmuste kohad, unikaalne koht Ro-Ro, kaasaegsed kohvikud;

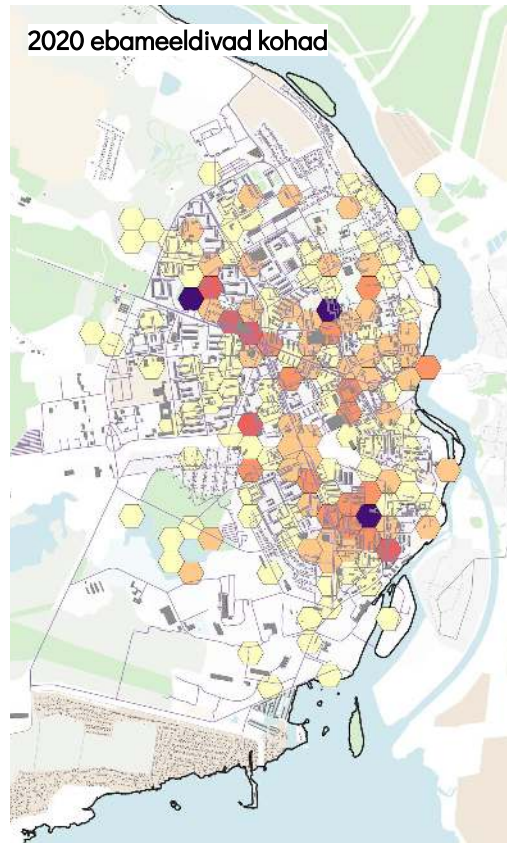
ebameeldivate kohtade põhjendused:

lärmakas, palju autosid, mahajäetud kohad ja hooned, igav/ pole midagi teha, kurjad koerad, halvad teed, ebaturvalisus (pimedad tänavad, ristmikud ja liiklus, ebameeldivad inimesed), kasiinod ja baarid ("таблетка"), ebamugav sild ja katkised teed, potentsiaaliga kohad, mida tahaks paremana näha: Kadastiku järv/karjäär, Kreenholm, Gerassimovi hoone ja park, tühermaad

2020 meeldivad kohad

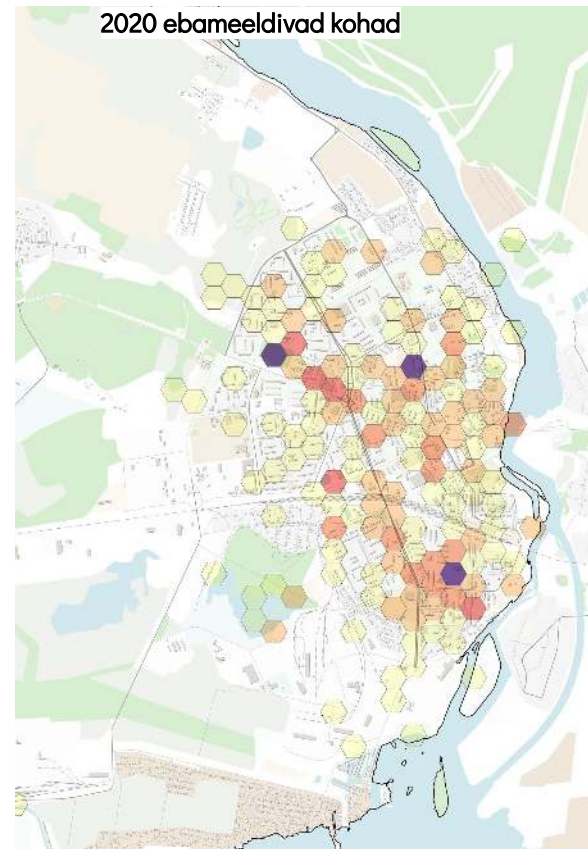
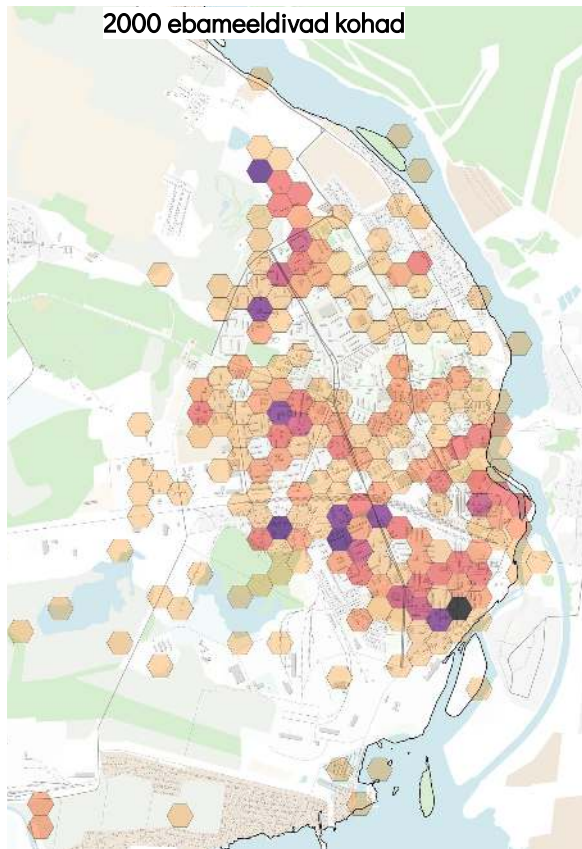

2020 ebameeldivad kohad

2000 aasta Narva üldplaneeringu jaoks koostatud rajakaardi (<http://vana.narvaplann.ee/voistlus2/vp2000.pdf>) võrdlemisel 2020 kaardiga võib järeldada et:

- 2020 aastal on rohkem meeldivaid kohti on märgitud Tallinna maanteest põhja pool, lõuna pool Soldino ja Kerese piirkonnas on meeldivaid punkte üksikuid, mis võib olla tingitud ka uuringu valimist.
- Kreenholmi kooli ümbrus (sh Võidu park ja Gerassimovi kultuurimaja) on muutunud ajas vähem meeldivaks. Jätkuvalt tõstetakse meeldiva kohana esile Kreenholmi staadionit, kuid vähem kui 2000 aastal.
- Ebameeldivatena on välja joonistunud uuringus osalenud gümnaasiumite ümbrused (sh on need kohad ebameeldivaks märgitud ka 2000a. uuringus).

Võrdluses joonistuvad välja järgmised tänavad:

Kangelaste prospekt, Tallinna mnt., Kreenholmi prospekt, A. Puškini, Tuleviku tn (+ Koidula tn.), Kerese tänav.

2020→

Kerese piirkonda läbivaid ja ümbritsevad trajektoore on märgitud mitmeid, kuid erinevaid tegevusi Kerese piirkonda märgitud pole.

Kerese piirkonnal võiks olla tulevikus tugevam roll kesklinna ümbritsevate linnaosade tervikuks sidumisel.

Meeldivuse põhjuseks 2020 märgiti:

kodutänav, seotud sõprade/tuttavate/ sugulastega, tegevuste küllus (poodlemine, kohvikud, sportimise võimalused), rahulikkus, heakorrasatus, ligipääsetavus ja mugavus (valgustus, hea teekate, ühendus teiste tänavatega), rohelus, "hea" õhk, esteetilisus (ilusad majad, atmosfäär, vaated)

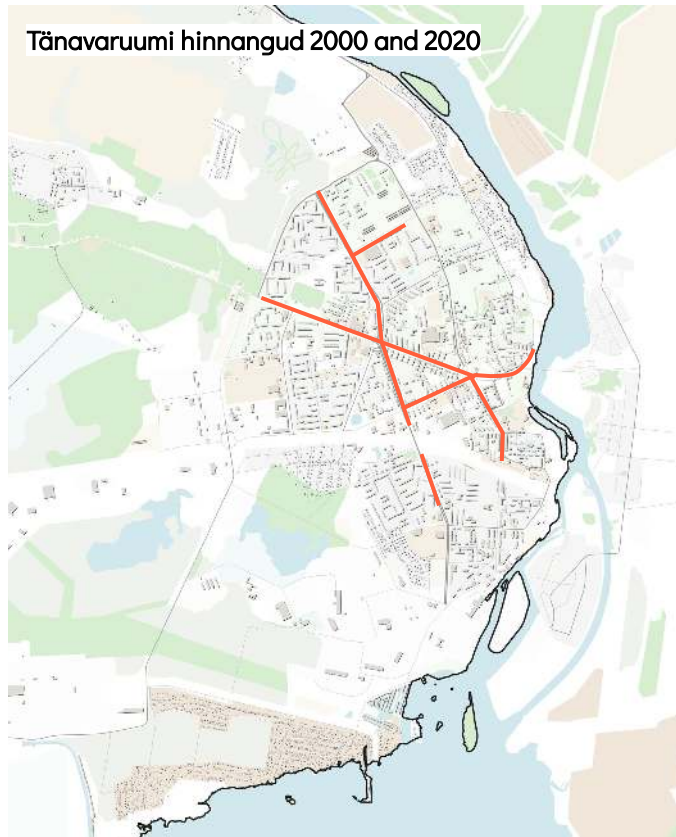
2000 lemmiktänavad

2020 lemmiktänavad

Tänavaruumi hinnangud 2000 and 2020

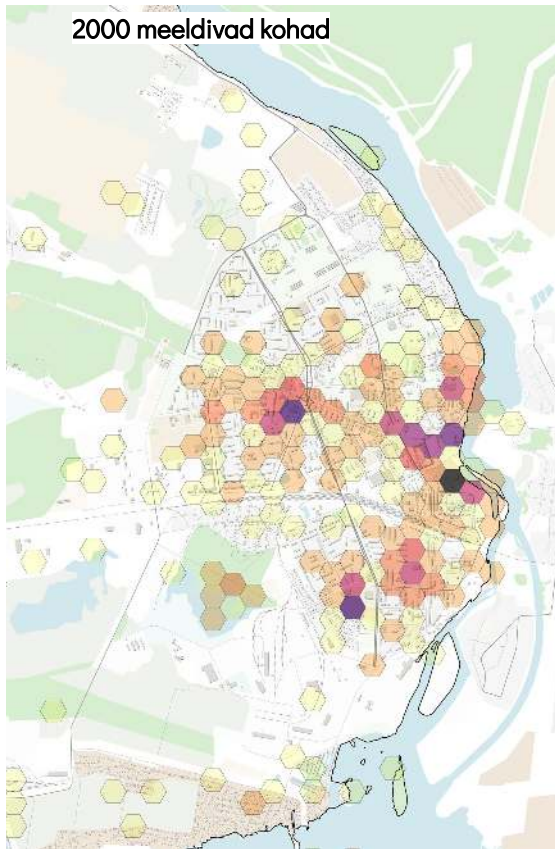
2000 aasta Narva üldplaneeringu jaoks koostatud rajakaardi (<http://vana.narvaplan.ee/voistus2/vp2000.pdf>) võrdlemisel 2020 kaardiga võib järeldada et:

- Jõeäärse kallasraja korrastamine (promenaad) on piirkonna populaarsust kasvatanud. Jätkuvalt on populaarne vanalinn ja Peetri platsi ümbrus.
- Geneva keskuse ja lähiümbruse meeldivus on vähenenud, esile on tõusnud Astri ja Fama keskused. Samas on Astri keskuse lähiümbrus märgitud ka ebameeldiva kohana.

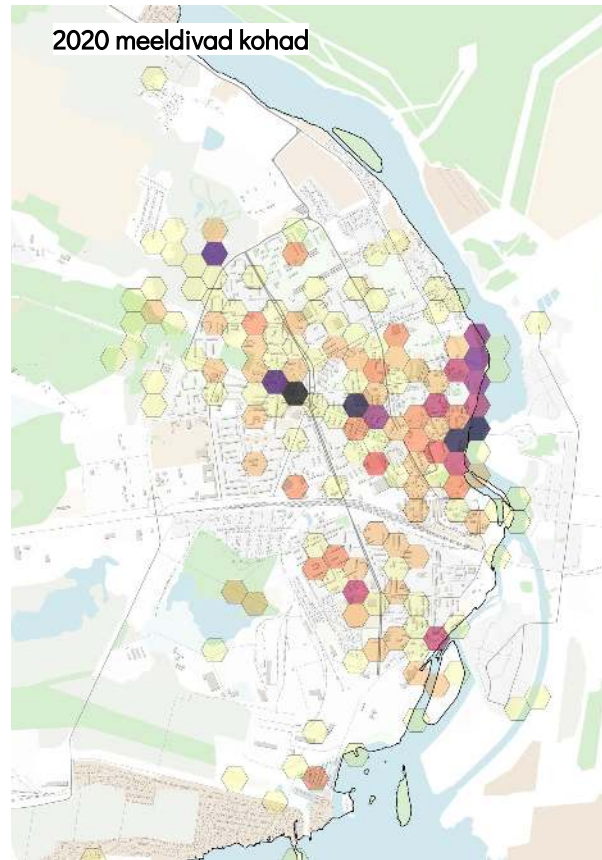
KAHE UURINGU VÕRRELDAVUSE PUUDUJÄÄGID

2000. ja 2020. aastal läbi viidud uuringutel on võrreldav haare. 2000. aasta uuringust on sedavõrd palju aega möödunud, et ei ole võimalik tagajärele tuvastada, kes täpselt 2000. aasta uuringus osalesid ja milline oli metodoloogia detailsem ülesehitus. Samuti erinevad küsitluse platvormid ja osalise tehnoloogiad. Seetõttu saab visuaalselt võrrelda kahe uuringu tulemusi, kuid ei ole võimalik anda täpsemaid selgitusi peamiste erinevuste osas (nt kas muutus on tingitud koha-raja muutumisest või uuringu valimist).

2000 meeldivad kohad

2020 meeldivad kohad

Lemmikalaade ja ruumihinnangute võrdluses kattuvad tegevusruumid: jõeäär, kaubanduskeskused. Alade märkimisest võib järeldada, et linna tunnetamine ning nende piirkondade teadvustamine on õpilaste ja noorte hulgas tugev. E20 maanteest allapoole jääv piirkonna vähenes esindatus võib olla põhjustatud valimist.

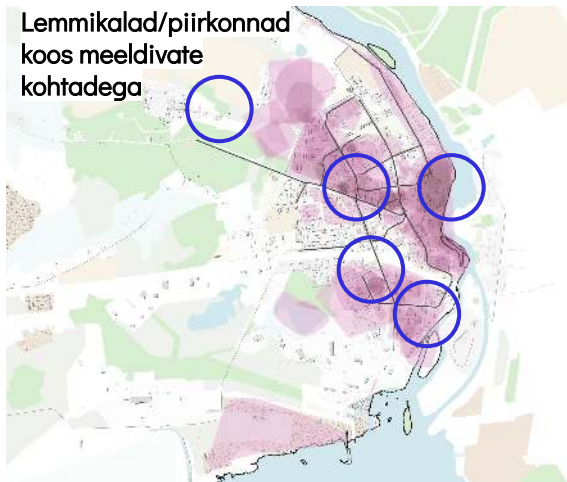
Kindlasti eristub rohealade juures Äkkeküla rekreatsiooniala, ning promenaad, kuid hinnatakse ka majadevahelist rohelist ruumi.

VASTUSED TEGEVUSTELE/ VÄÄRTUSTELE LEMMIKALADEL:

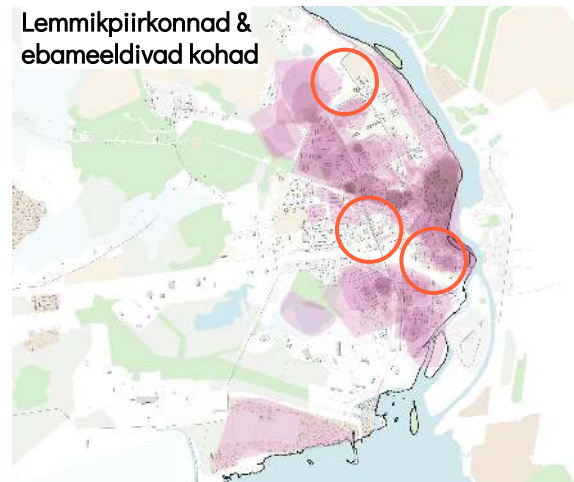
Lemmik piirkonnad, mida sulle meeldib selles kohas tavaliselt teha? Kuidas veedad siin oma aega?
jalutamine, loodus, enda või sõprade kodupiirkonna hindamine, vee-äärne olemine, poodlemine;

Lemmik rohealad → mida sulle meeldib selles kohas tavaliselt teha?
Kuidas veedad siin oma aega?
niisama jalutamine, koeraga mängimine, teiste vaatlemine, vaatamisväärsused, huvitavad väiksemad tänavad, värske õhk, šašlõkk, tervisejooks, rattaga sõitmine, õhtul ilus

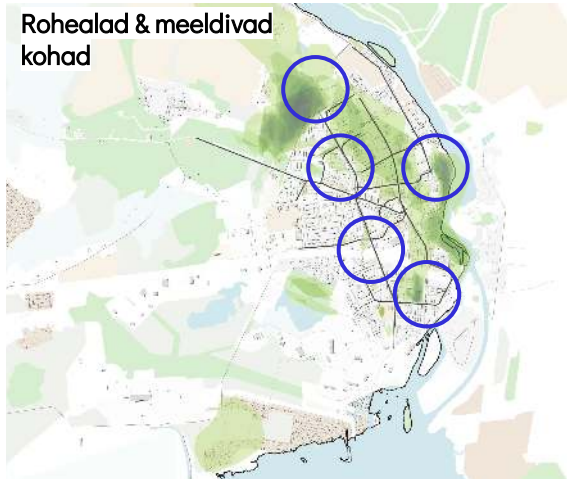
Lemmikalaad/piirkonnad koos meeldivate kohtadega

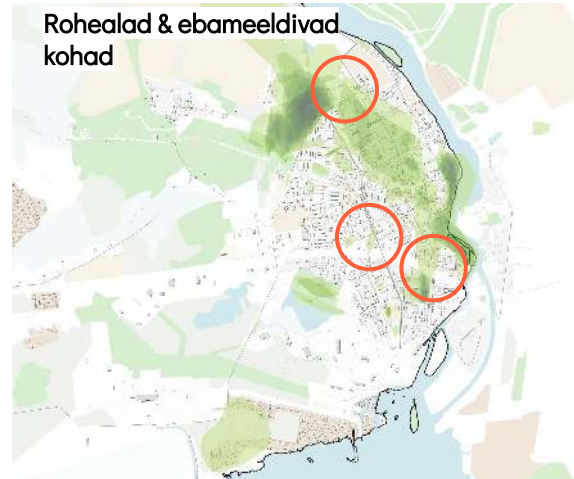
Lemmikpiirkonnad & ebameeldivad kohad

Rohealad & meeldivad kohad

Rohealad & ebameeldivad kohad

TULEMUSTE SÜNTEES

Fama ja Astri kaubanduskeskuses veedetakse vaba aega, need on kohad kus käiakse nii perega, sõpradega kui ka üksi. Samuti on need märgitud meeldivateks kohtadeks.

Vanalinn ja jõepromenaad on märgitud meeldivaks kohaks ja on ka koht, kus käiakse üksi.

Sõprade ja perega käiakse ka kesklinnas (Peetri plats ja ümbrus) samuti Kreenholmi staadionil ja jähallis.

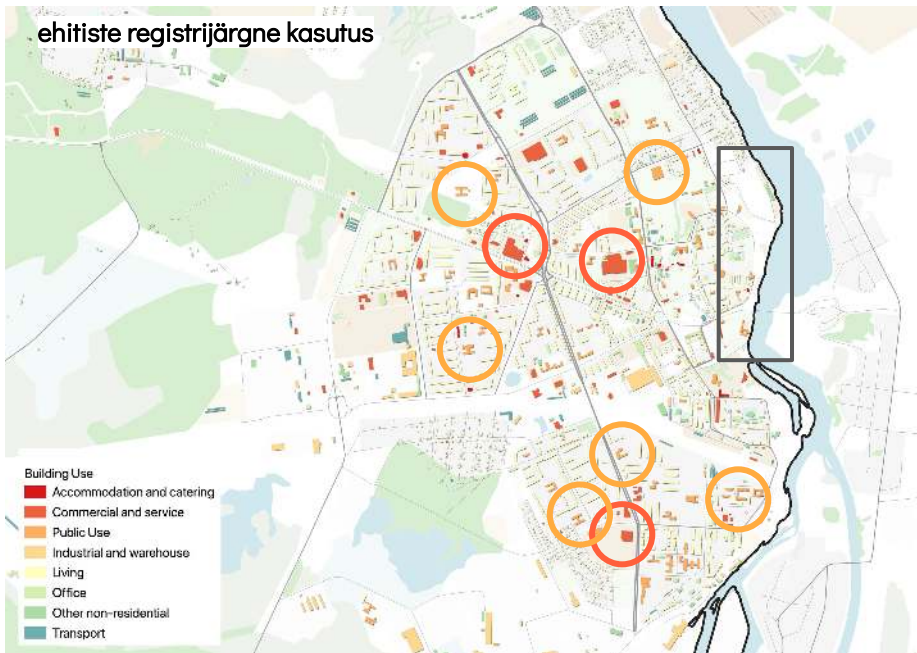
valikulised tegevused

kohad, kus käiakse sõprade
või perega

meeldivad kohad

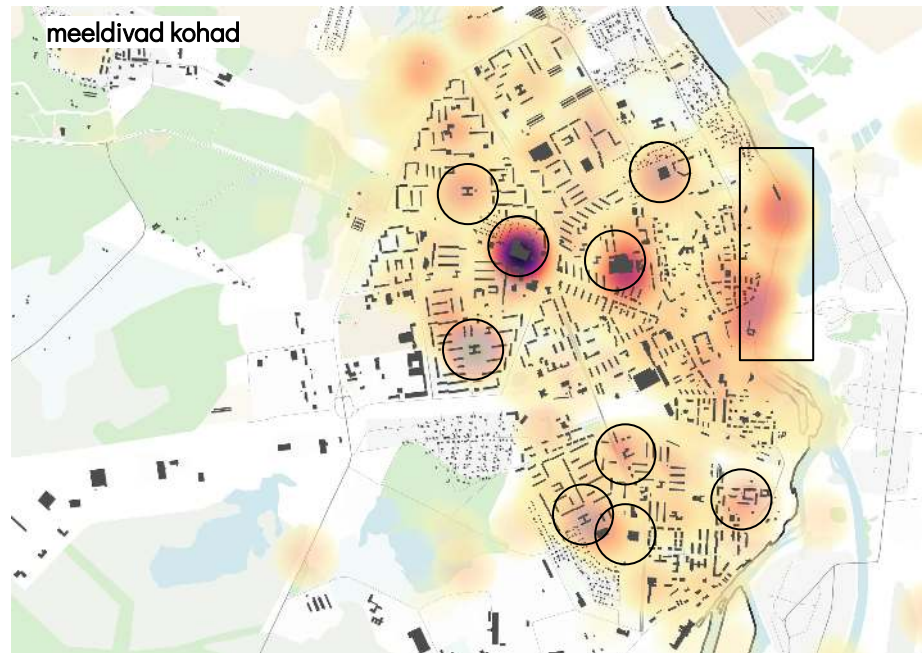
kohad, kus käiakse üksi

ehitiste registrijärgne kasutus

majutus ja toitlustamine äritegevus ja teenused avalik kasutus tööstus ja logistika eluasemed kontoripind muu mitte-eluase transport

meeldivad kohad

Tegevuste kaardistamine ning uuring

Kiire ülevaade Jan Gehl'i mudeli kasutamisest uuringus

Linnaruumi uurimise meetod alates 1970. aastatest

Originaalis taani keeles 1971. aastal ilmunud raamatus "Life Between Buildings" tutvustab autor ja arhitekt Jan Gehl linnaruumiga tegelevatele praktikutele meetodit, kuidas uurida ja kaardistada tegevusi avalikus ja pool-avalikus ruumis linnakasutajate perspektiivist. Gehli lähenemine ei ole mitte ainult analüütiline, vaid see annab ka juhised, kuidas linnaplaneerijad saavad soodustada tegevuste paljusust nii arhitektuuris kui linnadisainis. Gehli enda erialane tegevus on selle meetodi tõhusust ka tõestanud.

metaNAR uuring pakub välja raamistiku mis aitab ületada Gehli lähenemise mõningad ruumilised ja ajalised puudujäägid. Gehli meetodi uuenduslikkus seisnes nn inimmõtme kaasamises linnaruumi analüüsimisel ja liigitamisel. Selle asemel, et kaardistada hooned, tänavaid ja parke nende määratud kasutuse kaudu, vaatles ja kaardistas Gehl, millised tegevused nendes ruumides aset leiavad.

Gehli eesmärk oli hinnata ümber linnaruumi sotsiaalne tähtsus ning viia sõja-järgne modernistlik ruumiplaneerimine paremale tasemele. Tema hinnangul oli planeerimise ideoloogia viinud välja olukorran, kus "tänavad ja väljakud kadusid uute linnade ning hoonete projekteerimisest" (Gehl, 1987, lk. 45). Gehl märgib, et kaasaegses planeerimises puudus sotsiaalsete tagajärgede arutelu, sest "ei tunnistanud, et hoonetel on suur mõju tegevustele väliruumis ja järelikult ka mitmetele sotsiaalsetele võimalustele" (Gehl, 1987, lk. 46).

VALIKULISED TEGEVUSED
kõik tegevused, mis tavaliselt leiavad aset vabal ajal, meelelahutuseks, on enesegaalustlikud või toimuvad tujude ajal, samuti sotsiaalsed tegevused, mida isikud teevad gruppis. metaNAR viitab valikuliste tegevustele kui huvitegevustele, sportimisele ja vabale ajale, mida noored veedavad koos pere või sõpradega.

VAJALIKUD TEGEVUSED
kõik tegevused, mis on osalistele nende ühiskondlikus ja kultuurilises kontekstis olulised (näiteks koolis käimine, tööl käimine, poodlemine). metaNAR-i kohustuslikud tegevused on seotud kooli ja tööga.

metaNAR uuring ja Gehl'i mudel

Tegevuste kaardistamine algab Foursquare andmehulga asetamisest kõikidele linna igapäeva teenustele ning nende eristamisest vastavalt tegevustele, mida antud kohtades saab läbi viia.

Traditsiooniliselt paigutas Jan Gehl ruumile usaldusväärse liigitamise süsteemi, et uurida avaliku ruumi ja selle disaini ning igapäevaelu sidusust. Isegi kui Gehli tähelepanu oli kitsamal ruumiskaalal, nagu tänavaruum, väljakud, platsid ja pargid, saab tema lähenemist tänu selle selgele ja universaalsele liigitamisele kasutada ka vaadeldes linnaruumi laiemalt (linna või linnaosa/asumi skaalal). Hoolimata ruumi iseloomust peaks igasuguste tegevuste, sh ka nende mis toimuvad väliruumis või väga privaatse ruumis liigitamine olema linnas rakendatav.

metaNAR uurimuses kaardistasime tegevusi, mida linnaruum pakub nii Foursquare andmete kui sihtgrupiga läbiviidud Mapitionnaire küsitluse põhjal.

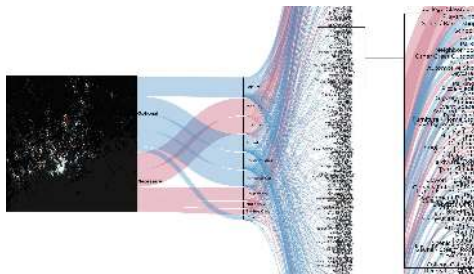
Optional activities
Taking a walk by the river,
jogging in the park, sun
bathing, sitting out

Necessary activities
Going to work, to school,
doing the groceries

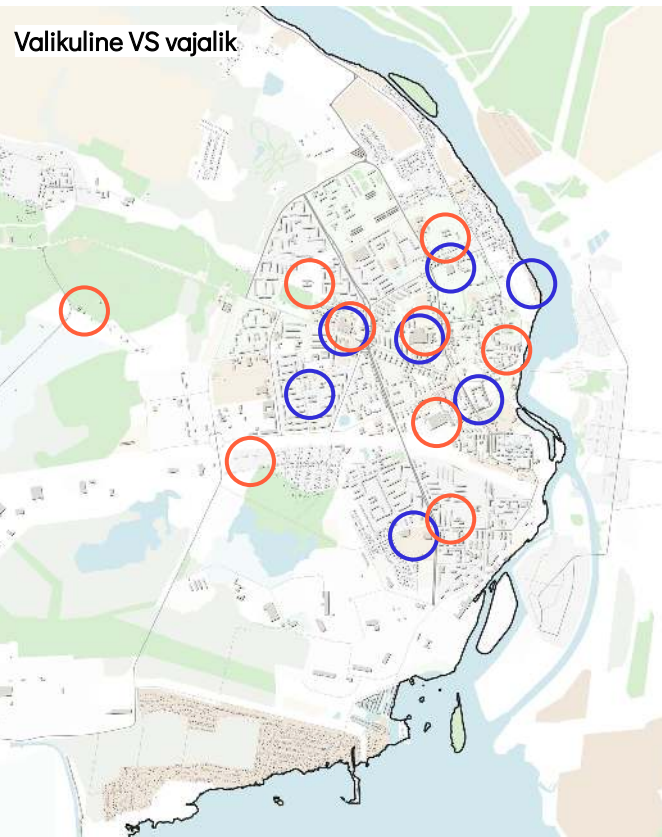
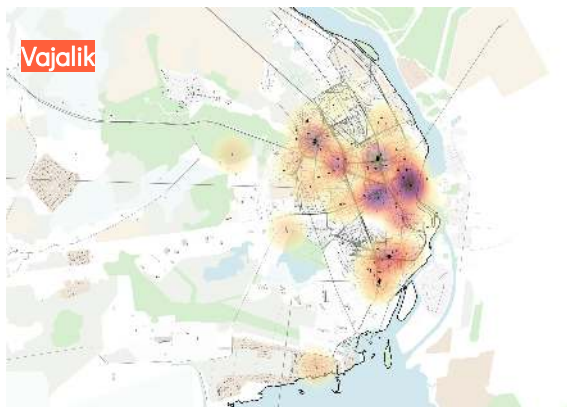
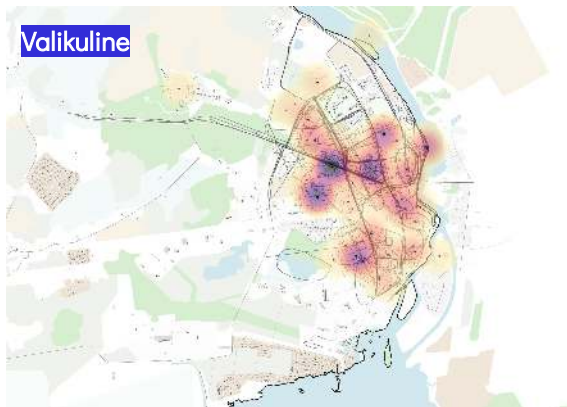
SPIN Uuniti tegevuste ring Gehl'i mudeli rakendamisel

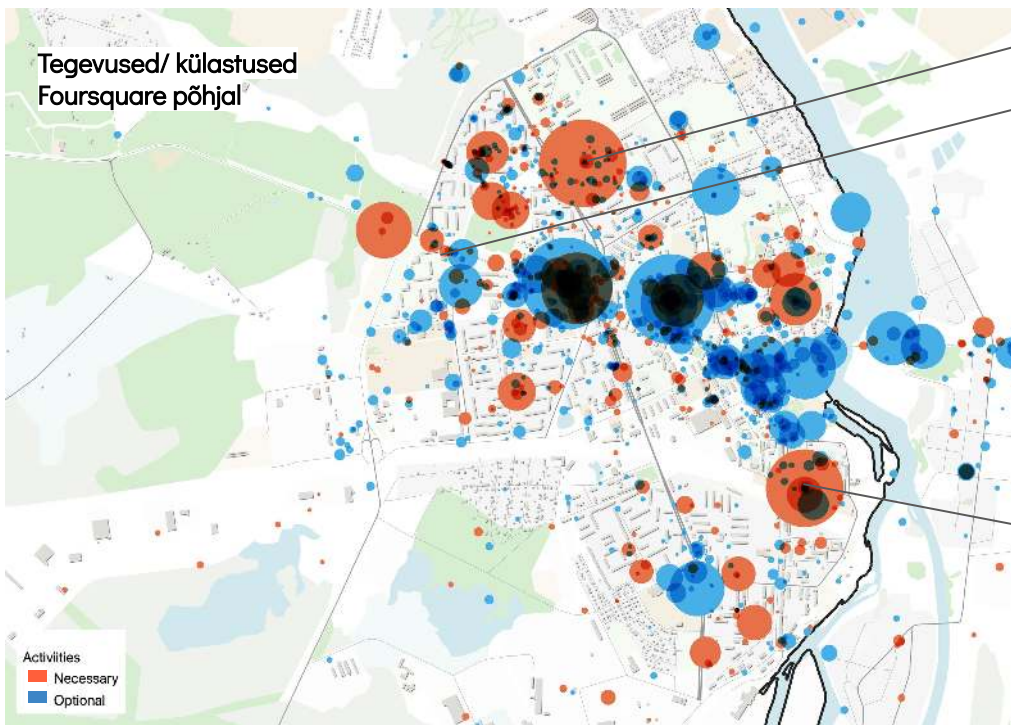
Liigitamise meetod liitnud linna üldiste igapäevateenuste kategooriatest
SPIN Uuniti tegevuste ringi

Kaubanduskeskused on võrdluses teiste kohtades linnas populaarsed kohad, sest need kombineerivad valikulisi ja vajalikke tegevusi.

metaNAR uurimus toetab tugevalt Gehli argumenti, mis ütleb, et kõige õnnestunud/käidavamad kohad linnas on need, kus toimuvad nii vajalikud kui valikulised tegevused.

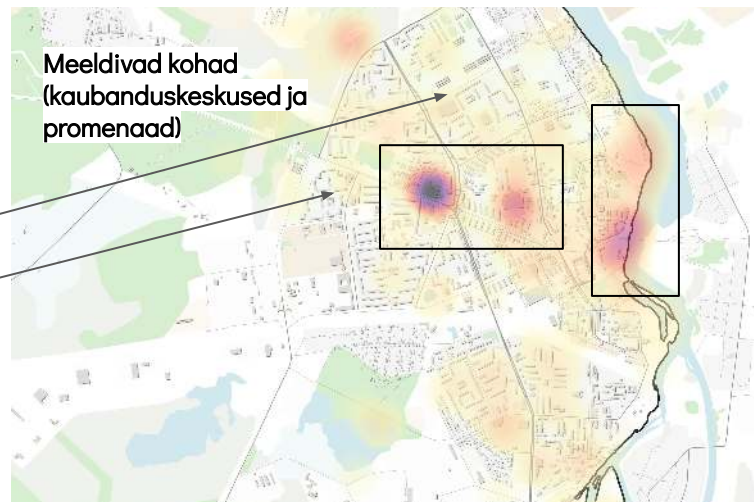

Tegevused/ külastused
Foursquare põhjal

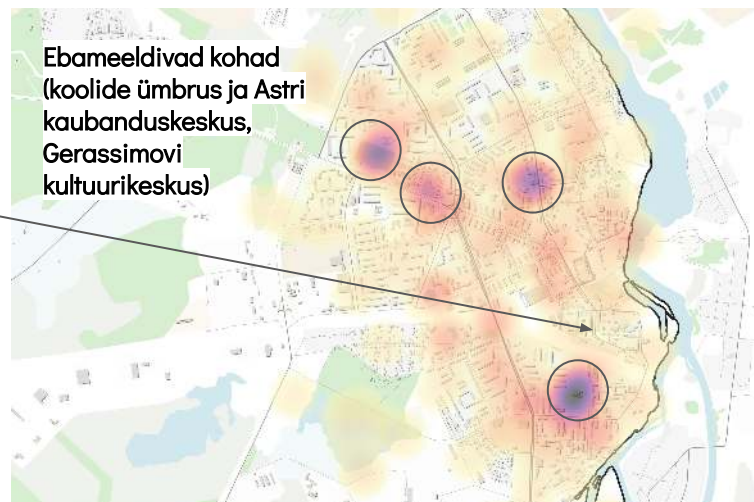

Activities
■ Necessary
■ Optional

Meeldivad kohad
(kaubanduskeskused ja
promenaad)

Ebameeldivad kohad
(koolide ümbrus ja Astri
kaubanduskeskus,
Gerassimovi
kultuurikeskus)

3

Vision

RUUM

Narva ühendamine ja/või keskusesse kokkutoomine mikrorajoonide vahel oleva kõleda ja tihti kasutu ruumi väljatoomine ning ajaloolise keskuse eelistamine toetab **kahanemisega kohanemise ning tuleviku-investeeringute läbimõtlemissaajadust** ruumiloomes (kas ja kuidas tegeleda kesklinna elavdamisega, eluaseme valdkonna ümberkorraldamisega, olemasoleva ruumi renoveerimisega ja ümberehitamisega, rohe- ja sinivõrgustike liitmisega);

Näiteks moodustavad Kerese naabruskond ja tänavad olulise sõlmkoha, mille kaudu on võimalik keskus ühendada kaugemate aladega (Pähklimehe ja Soldino).

Regionaalne ühendus:

näiteks jalgratta-ühendusteade jätkuv väljaehitamine Narva-Jõesuu suunal on põhjendatud, kuid **tähelepanu peab pöörama ka olemasoleva tänavaruumi kohandamisele kõikidele liikumisvahenditele**. Narva on **jalakäidav linn!**

TEGEVUSED

Linna äärealad vajavad lähitulevikus rohkem tähelepanu, **sest muutub nende osatähtsus igapäeva- ja hooajalistes tegevustes:**

informaalsete ning hooajaliste tegevuste ruum → datšad ja ümberehitatud suvekodude kooperatiivid ei ole noorte tegevusväljas, mistõttu peab tulevikus tegelema maakasutuse ning regulatsioonide ümberkohandamisega nendes piirkondades.

Koolid ja nende vahetu ümbrus näib olevat üks kõige ebameeldivamaid ruume noorte arvamustes, mistõttu peab pöörama eraldi tähelepanu hea ruumi loomisel kõikide vajalike tegevuste sihtpunktides - eriti koolide ja huvitegevustega seotud asutuste ümbruses, aga ka spordiväljakutel.

Pargid ja rekreatsioonialad linna põhjaosas ei ole lõunaga rohevõrgustiku ja kergliiklusteade kaudu seotud, mistõttu on ligipääs olulistele tegevustele ja teenustele (staadion, jäähall) katkestatud.

VÄÄRTUSED

Nooruse aastad kaubanduskeskuses:

Astri ja Fama on meeldivad, aga ka ebameeldivad, kohad kus kogunetakse sõpradega, aga kus käiakse ka perega või üksi. Narvas on vaja rohkem erinevaid teenindus- ja kaubandusruumi vabasid tegevusi noortele avalikus ruumis.

Kreenholmi naabruskonda ja endist tööstusala ei

hinnata selle tööstuspärandi või milöö tõttu positiivsena. Võrdluses 2000. aastatega näib positiivset seal olevat isegi vähem, eriti just ida-osas (Joala tänav kandis). Lääne- Kreenholm on noorte seas hea koht, sest seal on konkreetsed sportimisvõimalused (staadion ja jäähall) ning ka külgnevad rohealad (Paemurru), kus käiakse. Kreenholm on spekulatiivne Narva linna tulevikupotentsiaal, kus igapäevase ruumi kvaliteet ei saa jääda võimalike mega-kinnisvaraarenduste otsustamisvalda. Küsimuseks saab, kuidas muuta koos (tuleviku) arendustega Kreenholm atraktiivseks ka kohalikele ning milliseid tegevusrume ning ruumisekkumisi see võiks kaasa tuua?

TULEVIKUVISIOONI LOOMINE

Ülevaade töötoas & osalusest - Tulevikuloome pildid leiab Lisa 3

Töötuba
koolis

Image group names	Image ID	Score of school
Introduction (I)	1	20
	2	20
	3	20
	4	20
	5	20
Outdoors (II)	6	20
	7	20
	8	20
	9	20
	10	20
Part 30	11	20
	12	20
	13	20
	14	20
	15	20
Stories (I)	16	20
	17	20
	18	20
	19	20
	20	20
Public space (II)	21	20
	22	20
	23	20
	24	20
	25	20
Public life	26	20
	27	20
	28	20
	29	20
	30	20

Vastuste
analüüs

Enim valitud pildid

Visiooni joonis

3

TULEVIKUVISIOONI LOOMINE

Meetod

Tulevikuvisiooni ülesanne viidi läbi ainult töötubades osalenud õpilaste ja tudengitega. Tulevikuvisiooni koostamist digitaalse ülesandena läbi ei viidud, mistõttu on visiooni panustajate hulk väiksem kui tahu-uuringule vastanute koguhulk.

Tulevikuvisiooni koostamiseks kasutati intuitiivse kollaaži meetodit, mille käigus peab vastaja suurest piltide hulgast (160 A5 formaadis värvipilti) lühikese aja jooksul välja valima kuni 10 pilti, mis kujutavad Narva soovitud tulevikku. Vastajaid julgustati valima linnaruumi erinevaid osasid kujutavaid pilte, mis olid jaotatud 6 kategooriasse (infrastruktuur, hooned, haljasalad, avalik ruum, tänav, liikuvus). Ühe 160 osalise pildikomplekti põhjal koostas oma tulevikukollaaži kuni 5 vastajat.

Kõik pildikomplektid olid kategoriseeritud ja nummerdatud. Valitud piltidest koostati statistiline ülevaade. Iga kategooria populaarsemaid pilte valiti 19-23 korda. Statistiliselt enim valitud piltide põhjal koostati Narva 2035 tulevikulugu ja tulevikupilt (illustatsioon).

Taristu

Esiviisikus olevaid pilte valiti 19-13 korda. Eelistatud on ebatraditsioonilised infrastruktuuri- ja tööstuskeskkonna lahendused - betoonist hooned (nt parkimismaja) koos istutusalade ja kõrghaljastusega, samuti tööstusalade või viaduktide valgusinstallatsioonid (Duisburg Nord, Ruhr).

Hooned

Esiviisikus olevaid pilte valiti 19-16 korda, mistõttu ei eristu kategoorias üks selge favoriit. Eelistati moodsat uut arhitektuuri, mitte renoveeritud ajaloolisi hooneid. Tööstuspärandit ja ajaloolisi hooneid ei eelistatud, kuigi ühel eelistatud piltidest oli uushoonete vahele peidetud ajalooline punasest tellisest tööstushoone. Moodsa arhitektuuri osas eelistati tavapäraste moodsate kõrghoonete kõrval ka kõrval omanäolisi ja tugeva eripäraga hooneid (nt Rotterdami turuhoone).

Haljasalad

Esiviisikus olevaid pilte valiti 22-13 korda. Selge favoriidina eraldub modernistlik haljasala (lineaarpark), kus on erinevaid tasandeid ja trepistike ja rohkem sillutatud pinda. Haljastus on üksikute istutusaladena, pigem domineerivad murupinnad. Mänguvahendite ja spordivahenditega haljasalad favoriitidena ei eristunud. Populaarsete valikutena olid esindatud ka teist tüüpi haljasalad (Narva Pimeaed, mets ja eksootilisem Botaanikaia tüüpi park), mis annab tunnistust sellest, et noored väärtustavad rohealade mitmekesisust.

Tänav.

Esiviisikus olevaid pilte valiti 23-12 korda. Selle kategooria vaieldamatu favoriit on avalikuks ruumiks muudetud endine kiirtee, mis visuaalselt eristub teistest kategooria piltidest värvilahenduse ja vee-elementi (jõgi) poolest. Teised kategooria eelistused on suhteliselt võrdse hääle arvuga. Eelistatakse tänavaid, kus on kõrghaljastus, valgustus, istumiskohad - inimõõtmeline tänavaruum. Mitmed pildid sisaldavad vee-lelemente - veeäärne promenaad, vett ületavad eripärase arhitektuuriga sillad. Samuti tuuakse tänavate puhul esile tänavakunsti olulisus.

Avalik ruum

Esiviisikus olevaid pilte valiti 20-15 korda. Favoriitidena eristuvad värviküllased valguslahendused (veeelemendid, tänavavalgustus, hoonete valgustus ja valgusinstallatsioonid). Sellest võib järeldada, et avalikku ruumi soovitakse üldiselt rohkem valgustust, kuid valguslahendused peaksid olema mitmekesised. Samuti valiti pilte, millel oli kujutatud puidust laudisteid, istumis- ja istutusalasid, mis sisaldavad sisaldavad ka mängulisi elemente.

Liikuvus

Esiviisikus olevaid pilte valiti 20-15 korda. Antud kategoorias eelistati kaasaegse ühistranspordi pilte - uued trammid, bussid, samuti isejuhtivad sõidukid (juhita bussid), samuti erilahendusega bussipeatused. Populaarne valik oli ka jalgrattur kergliiklusteel (autoteest eraldatud kergliiklus).

NOORTE NARVA 2035

Tuleviku Narva on linn, kus kohtuvad vesi ja valgus. Armastatud jõeäärne promenaad on pikenenud nii põhja- kui lõunasse ning narvalaste kohtumispaike nii lämbetel suveõhtutel kui ka kargetel talvapäevadel. Vett ei pea nüüd otsima ainult jõeärest, vaid väikesed purskkaevud ja teised vee-elementid on ennast sisse seadnud ka keskkinnast kaugemal.

Lagunenud tööstushoonete asemele on tekkinud moodsa arhitektuuriga kvartalid. Narva hooned on värvilised ja rõõmsad ning jutustavad loo selle linna ajaloost ning elanike hingest. Jaak Joala ei ole enam seinapeal, sest oma maitsele sobivat tänavakunsti leiab mitmelt poolt linnast. Pragunenud kõnniteedega tossusest tänavast on saanud laiade rattateede ja varjulise puuderiviga esinduslik peatänav, kus tuhisevad uued bussid ja pedaalivad rõõmsad ratturid. Järgmise nurga taga on õdus turuväljak, kus saab värsket toidukraami osta ja sõpradega juttu ajada. Tegelikult on Narvas igas kvartalis on eriline väljak või park, kus saab jalutada ning sporti teha. Soovi korral saab nii keskkinnas rulaga sõita kui ka Pimeais promeneerida.

Kaubanduskeskuste kõrvale on seetõttu tekkinud palju mõnusamaid kohti, kus sõpradega kohtuda. Seda ka pimedas, sest õhtuti hakkab Narva tõeliselt särada. Valgus voogab promenaadilt hoonete fassaadidele, toredate valgusinstallatsioonidele ja isegi tööstushoonetele. Linna erinevaid kvartaleid ühendab rohevõrgustik ning mugavad kergliiklusteed, mida mööda võib sõita kasvõi Narva-Jõesuuni välja ja muidugi tagasi ka.

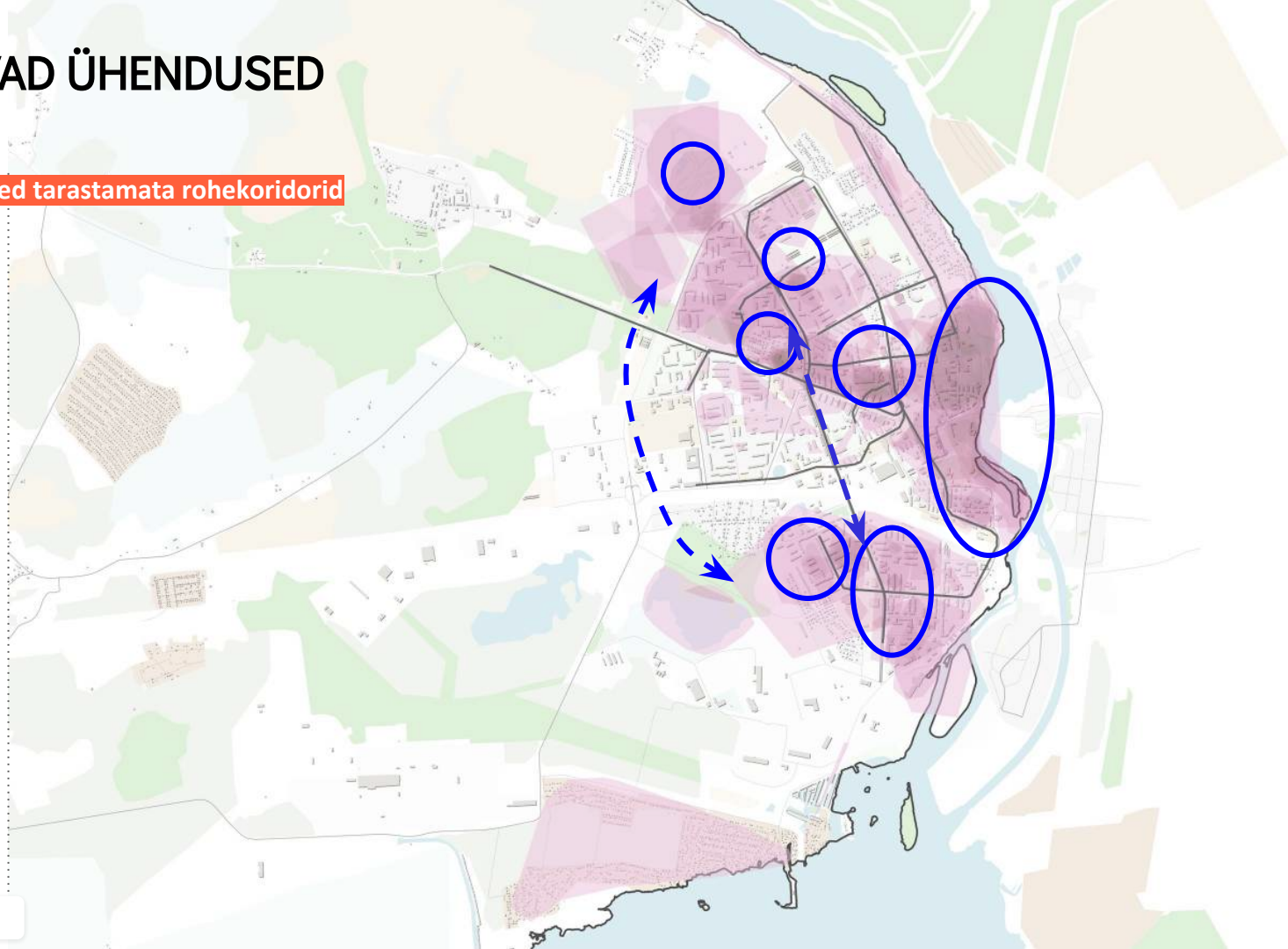

Narva tugevuseks on suured tarastamata rohekoridorid

Pargid ja tegevusruumid linna põhjaosas ei ole lõunaga rohevõrgustiku ja kergliiklusteede kaudu seotud, mistõttu on ligipääs olulistele tegevustele ja teenustele (staadion, jäähall) katkestatud. Jõeäärne põhja-lõuna suunaline ühendus on populaarne, kuid lõpeb Joaorus, ning ei jätku Kreenholmi suunal. Investeeringuid vajab Kangelaste prospekti ja Kreenholmi tänavat mööda kulgev linna põhja-lõuna suunaline ühendus.

Raudtee on oluline katkestus, mis noorte tajukaartidel linna põhja- ja lõunaosa tugevalt poolitab. Pöörata tähelepanu raudteeülekäikude (ning laiemalt raudteed ülevate tänavate kaasajastamisele).

Pikas perspektiivis tuleks kaaluda linnaserva mööda jooksva põhja-lõunasuunalise ühenduse loomist, mis ühendaks erineva iseloomuga puhkealad (Äkkeküla, Kadastiku järv ja veehoidla äärsed datšapiirkonnad).

1. **KESKUSALADE VÄÄRTUS.** Kolm ruumiliselt erinevat linnaala, mis võimendaksid põhja-lõuna ühendust ning rohelade ning rekreatsiooniruumi kvaliteeti.

2. **LINNA-ÜHENDUS** Riigimaantee on linna peamine ja tihedas kasutuses selgroog, mida saab siduda uute keskusaladega nt rohealade ja väikevormide kaudu. Samuti tuleb kaasajastada autokeskset tärnavaruimi, et vähendada tänava toimimist põhja-lõuna vahelise bariäärina.

3. **ROHEALADE JAOTAMINE** Narva majade ning taristu-vaheline barjääride vaba roheruum on omaette väärtus ja suurepärane ühendaja, justkui ideaal-linn a la Corbusier → oluline on selle ruumi täustamine madalalaelarveliste sekkumiste kaudu, mis loob rohelistest uut pargiruumi ning annab mitmekesiseid kasutusvõimalusi. Heaks näiteks on Lõuna-Soome Kotka linn →

Vahekasutus ja uued
üllatavad tegevused
tühermaadel jt tühjadel
kruntidel.

Linnaparkide ja teiste rohealade sidustamine, tänavate muutmine rohelisemaks ja aktiivsemaks väliruumiks.

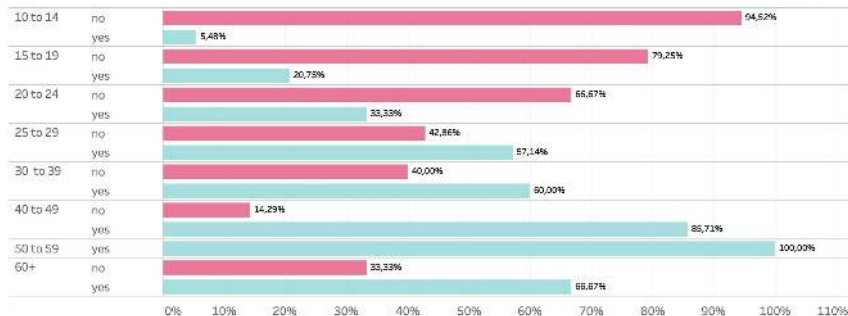
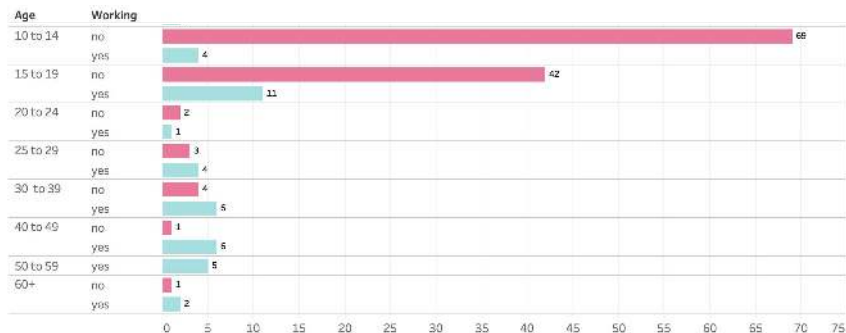
Linna avamine jõe - kesklinna
erinevatest osadest mugava
ligipääsu tagamine.
Promenaadi pikendamine
lõngasuunas.

#1

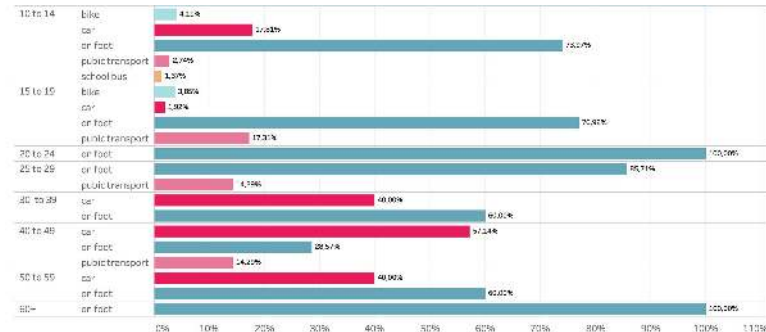
LISA 1

Statistika

20% 15-19 aastastest käivad tööl (sh hooajalisel tööl). Tudengite vanuserühmas (20-24) on tööl käijate osakaal 33%.

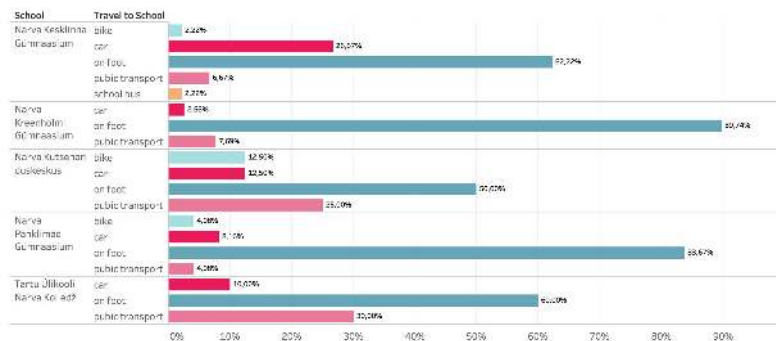

Narvas eelistatakse jalutada. Vähemalt ¾ Narva noortest liigub jala (73%-100%). Ühistranspordi kasutajate hulk on väike ja jääb alla 20%. Autoga liikumine hakkab kasvama 30+ vanuserühmast alates.

1

KÜSITLUS

Narva Kesklinna Gümnaasiumi vastanute seas on autoga liikumise osakaal teistest koolidest märgatavalt suurem ja jala liikujate osakaal sellevõrra väiksem.

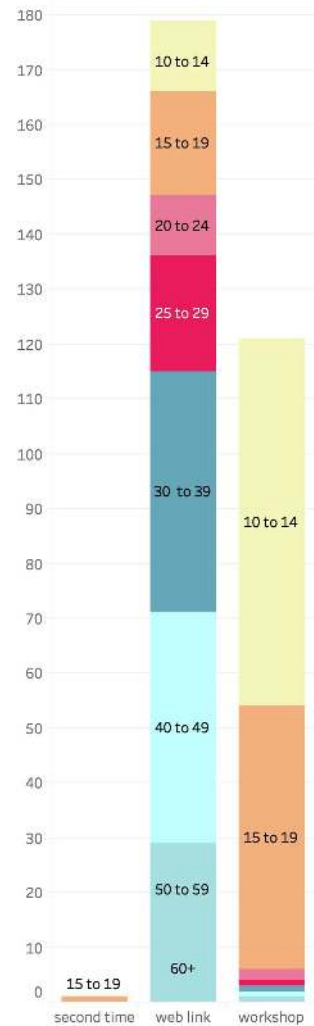
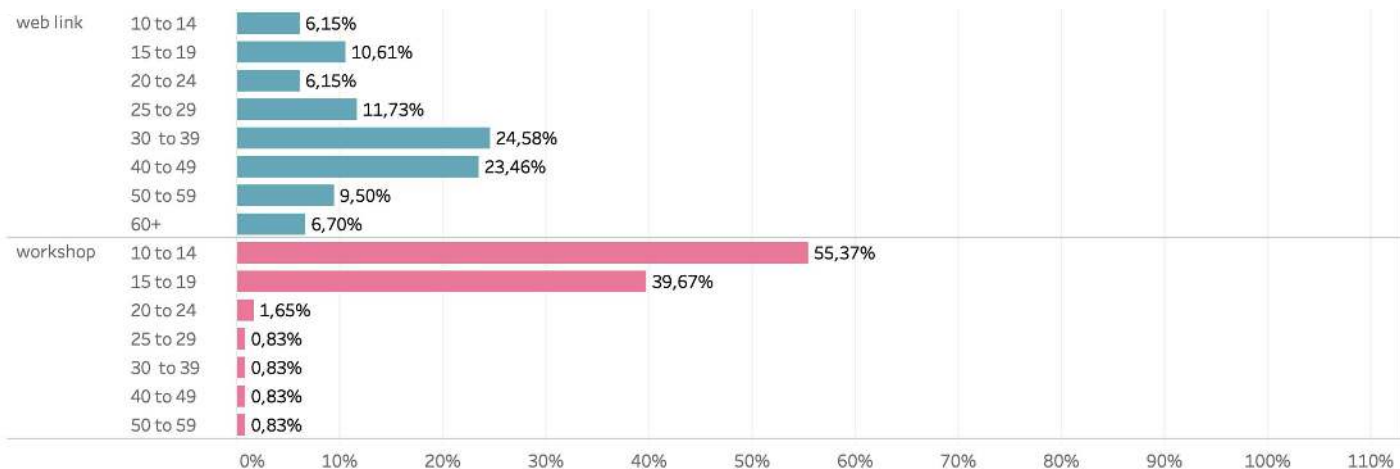
Narva Pähklimäe Gümnaasiumis on gümnaasiumitest kõrgeim tööle käijate osakaal, Narva Kesklinna Gümnaasiumis on see osakaal kõige väiksem.

1

KÜSITLUS

Vastanute vanusejaotus

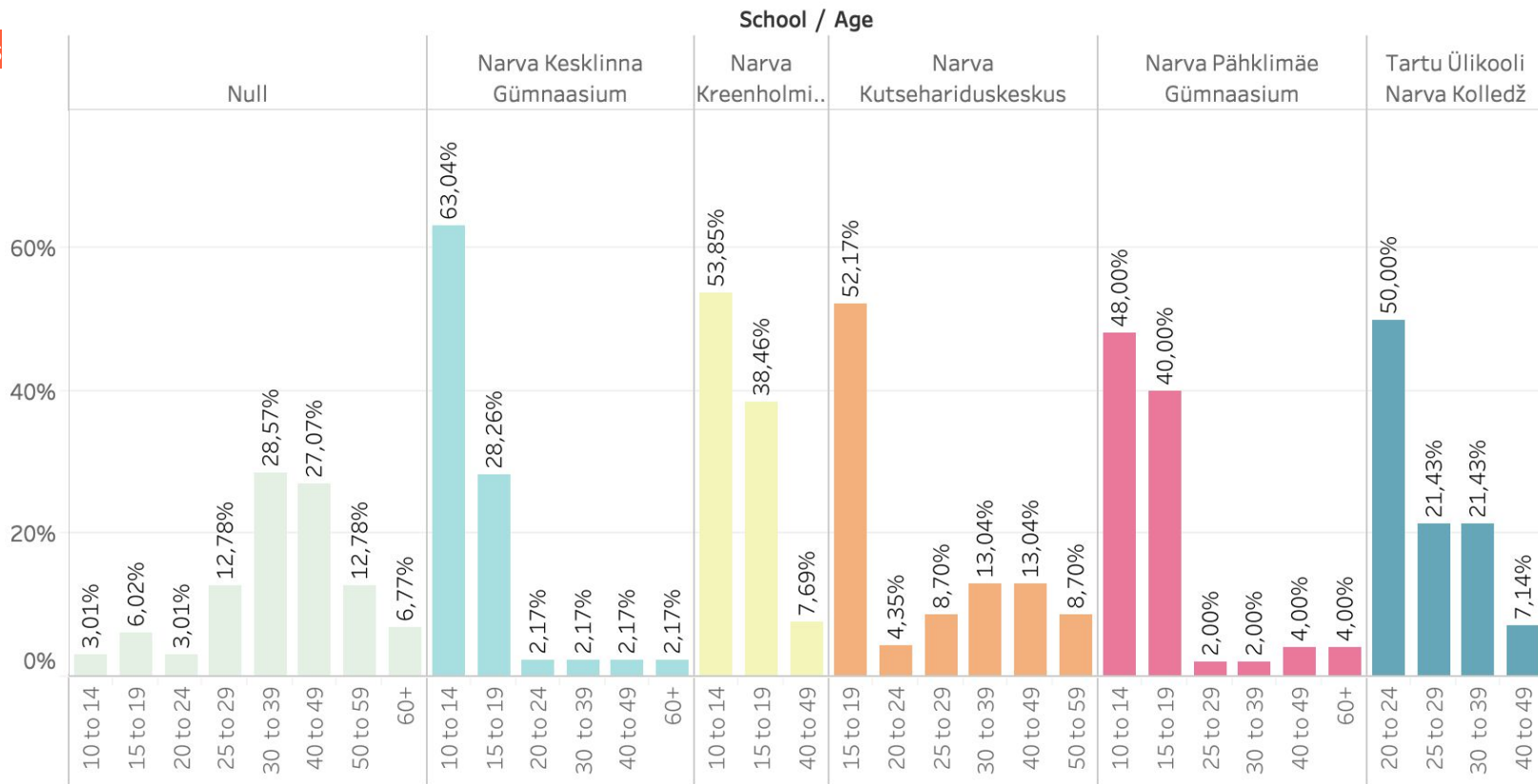
1

KÜSITLUS

Vanusejaotus
kooliti

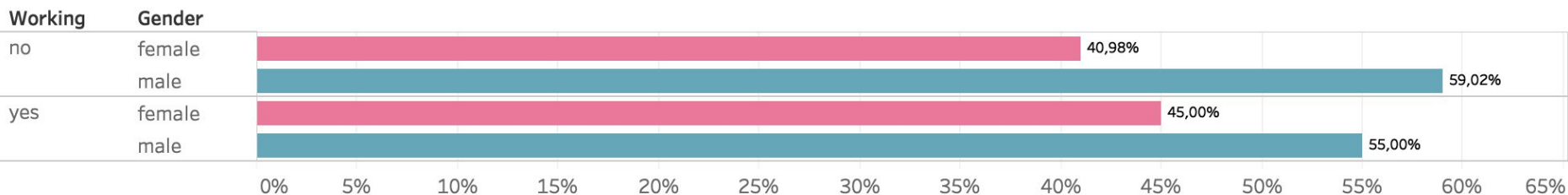
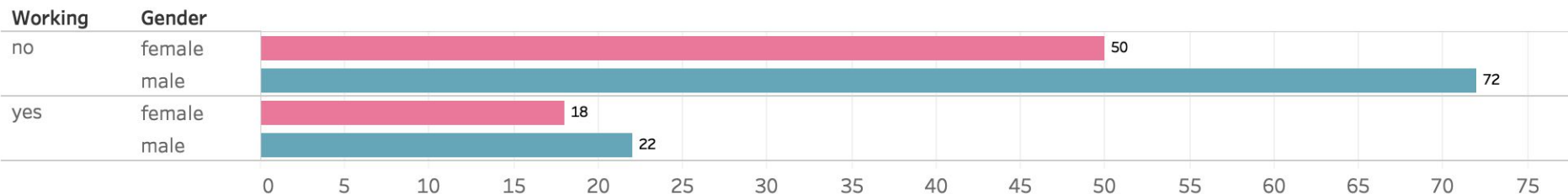
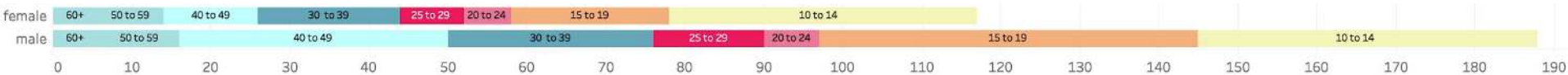
1

KÜSITLUS

Vanusejaotus
kooliti

1 KÜSITLUS

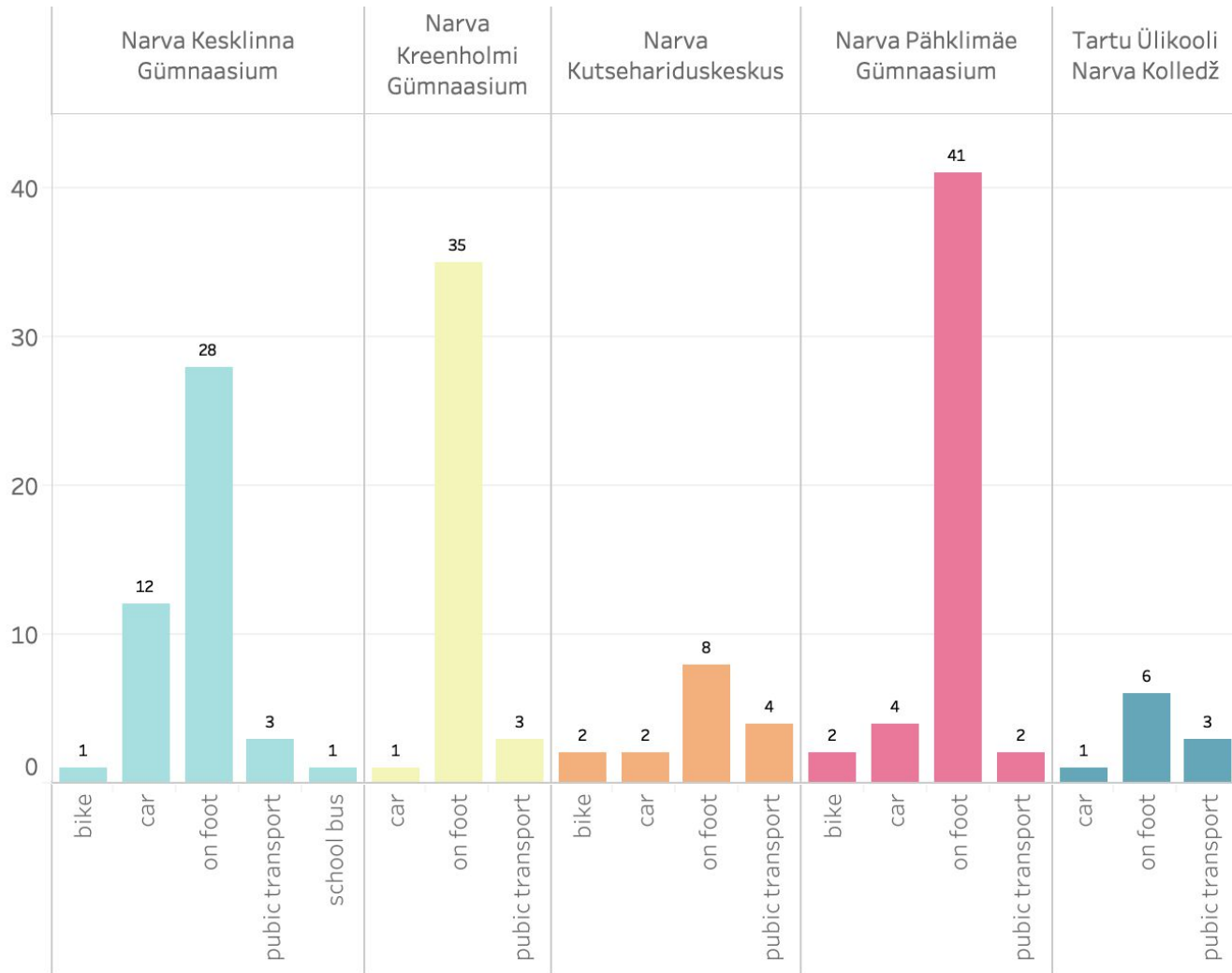
Sooline jaotus ja vanus ning töö

1

KÜSITLUS

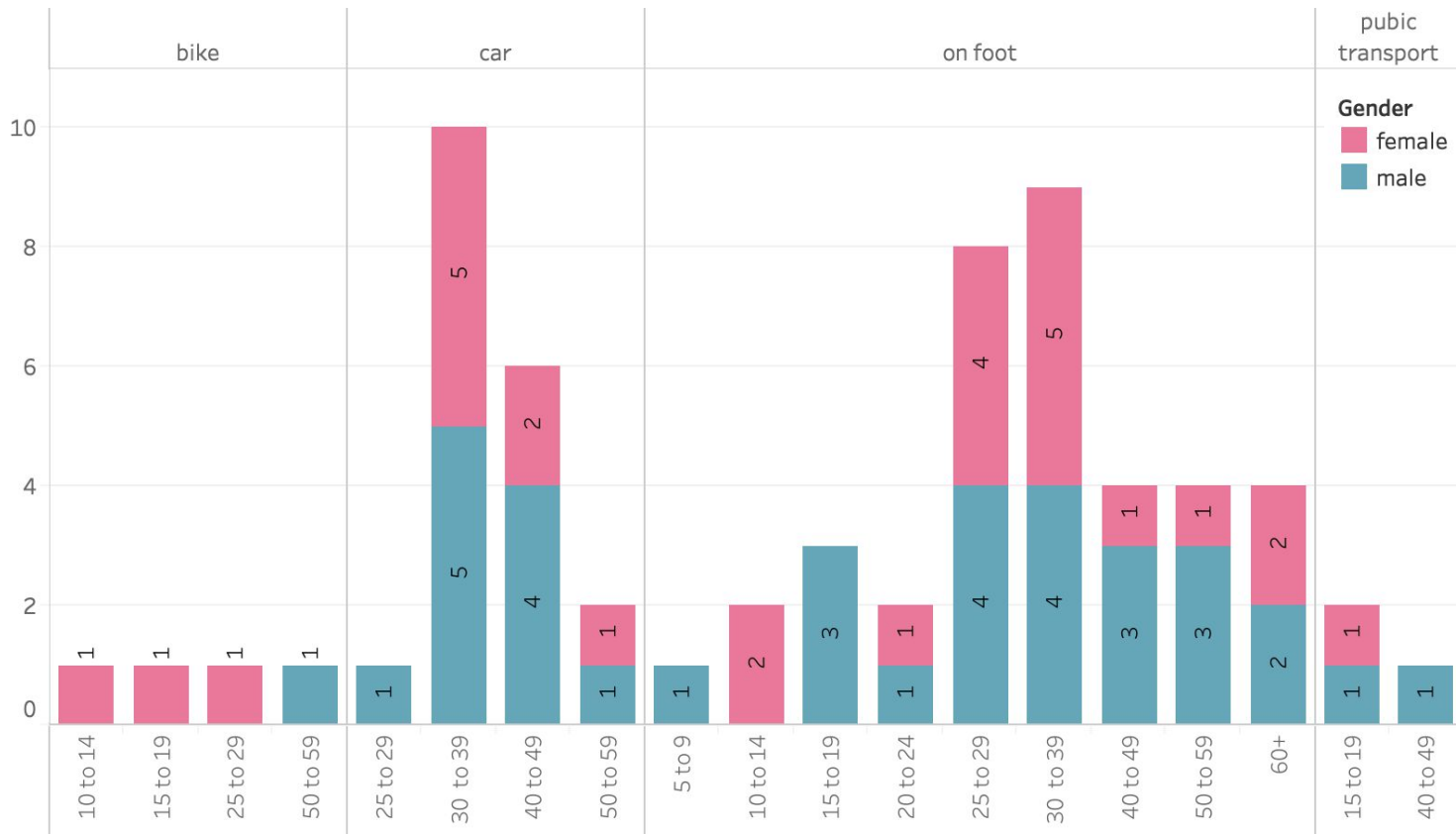
Koolimineku viis koolide
võrdluses

1

QUESTIONNAIRE

Travel to school
(parents only)

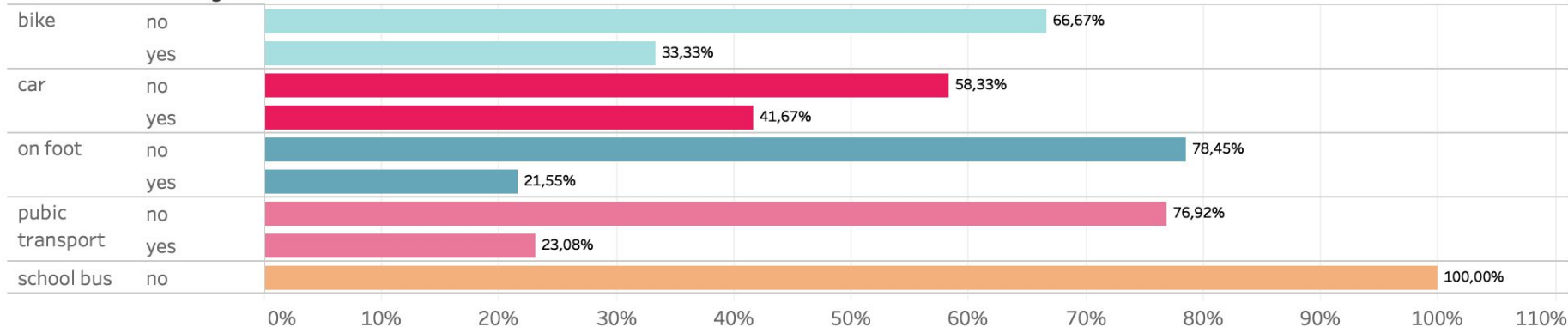

1

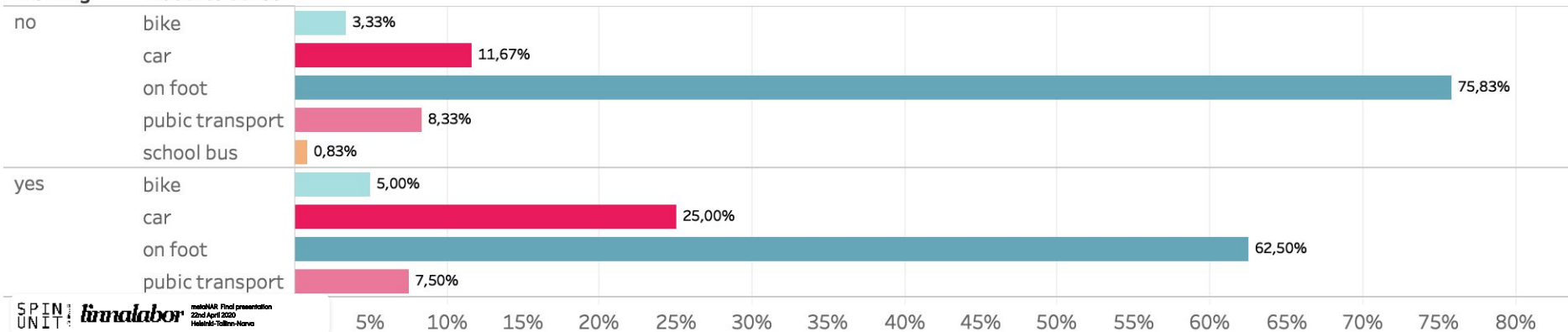
KÜSITLUS

Töölemineku viis

Travel to Sc.. Working

Working Travel to School

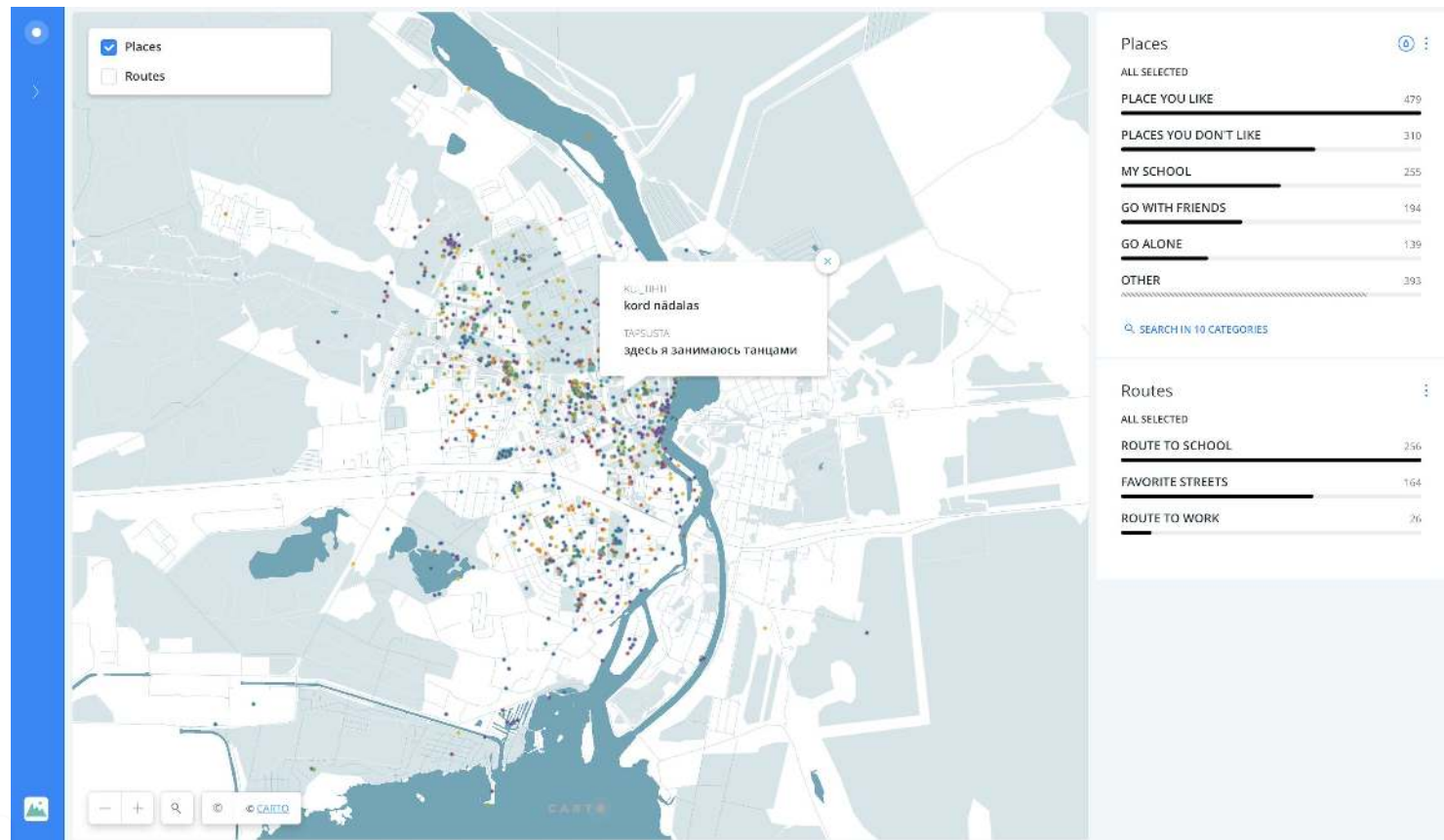
#1

LISA 2

Kaardid

Kõik uuringu
taju-kaardid koos
kommentaari dega
on vaadeldavad
kaardirakenduses::

<https://jesuslopezbaeza.carto.com/build/r/84ce3c64-fecd-441a-b82a-f1a44f56de14/embed>

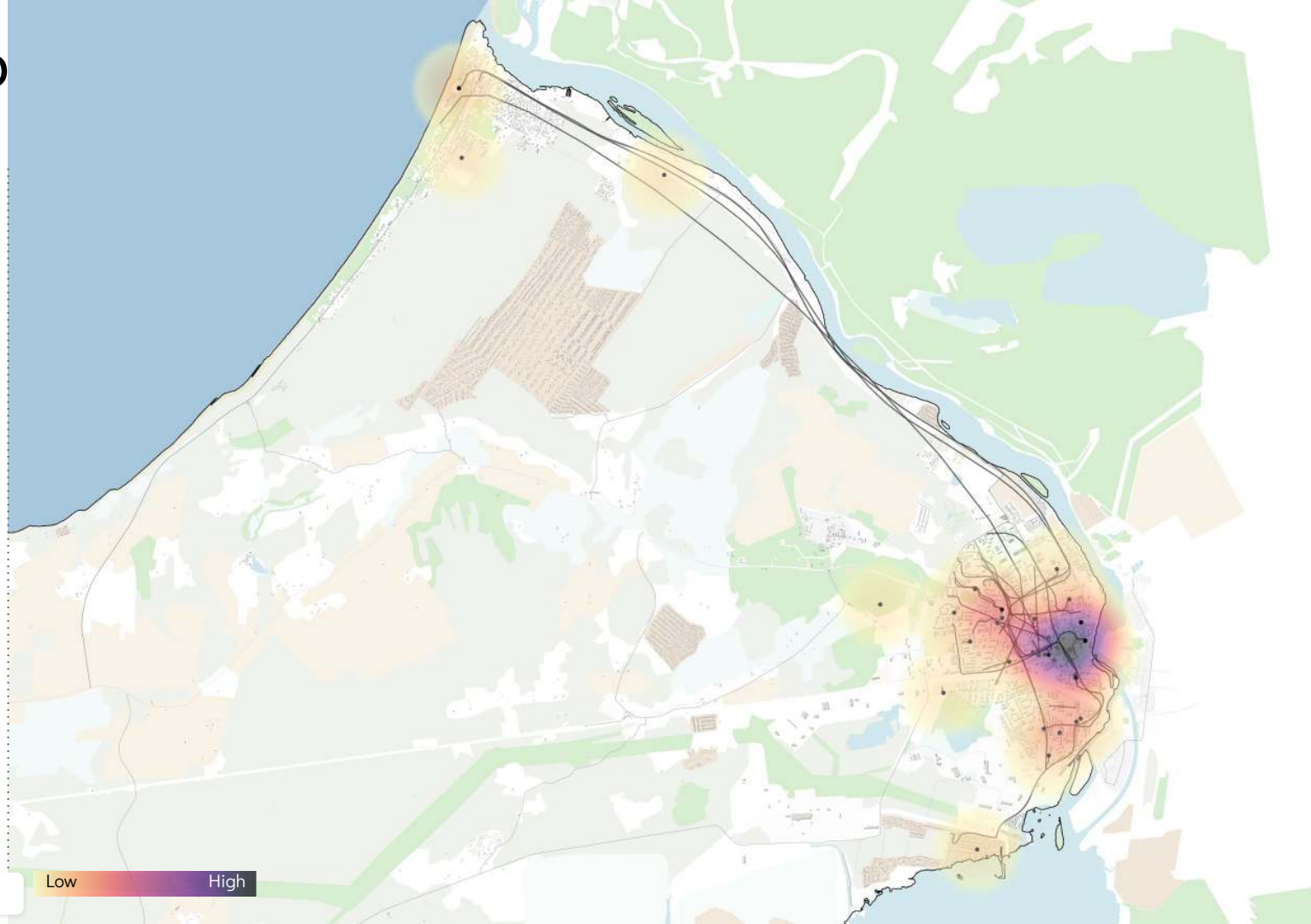
2

KAARDID

Töökohad

Nn kuumakaardid näitavad
töökohdade koondumist linnas

Jooned näitavad tööle
minemise teekondi

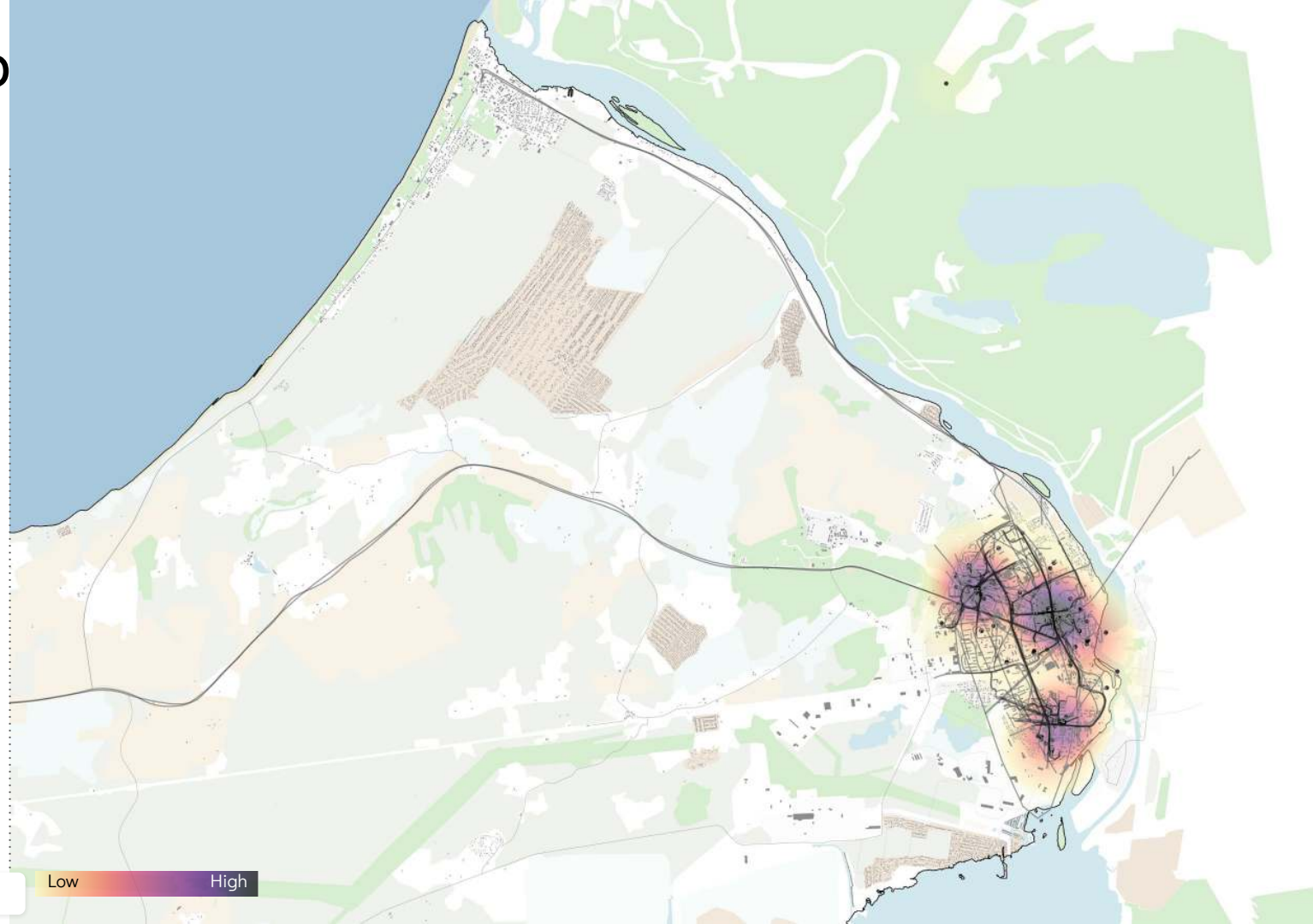
Koolid

Kuumakaardid näitavad koolide
mõjupiirkondi

Teekonnad on kooliteekonnad

Vastanud hindasid keskmiselt on
koolitee ohutust hindeg 77/100.

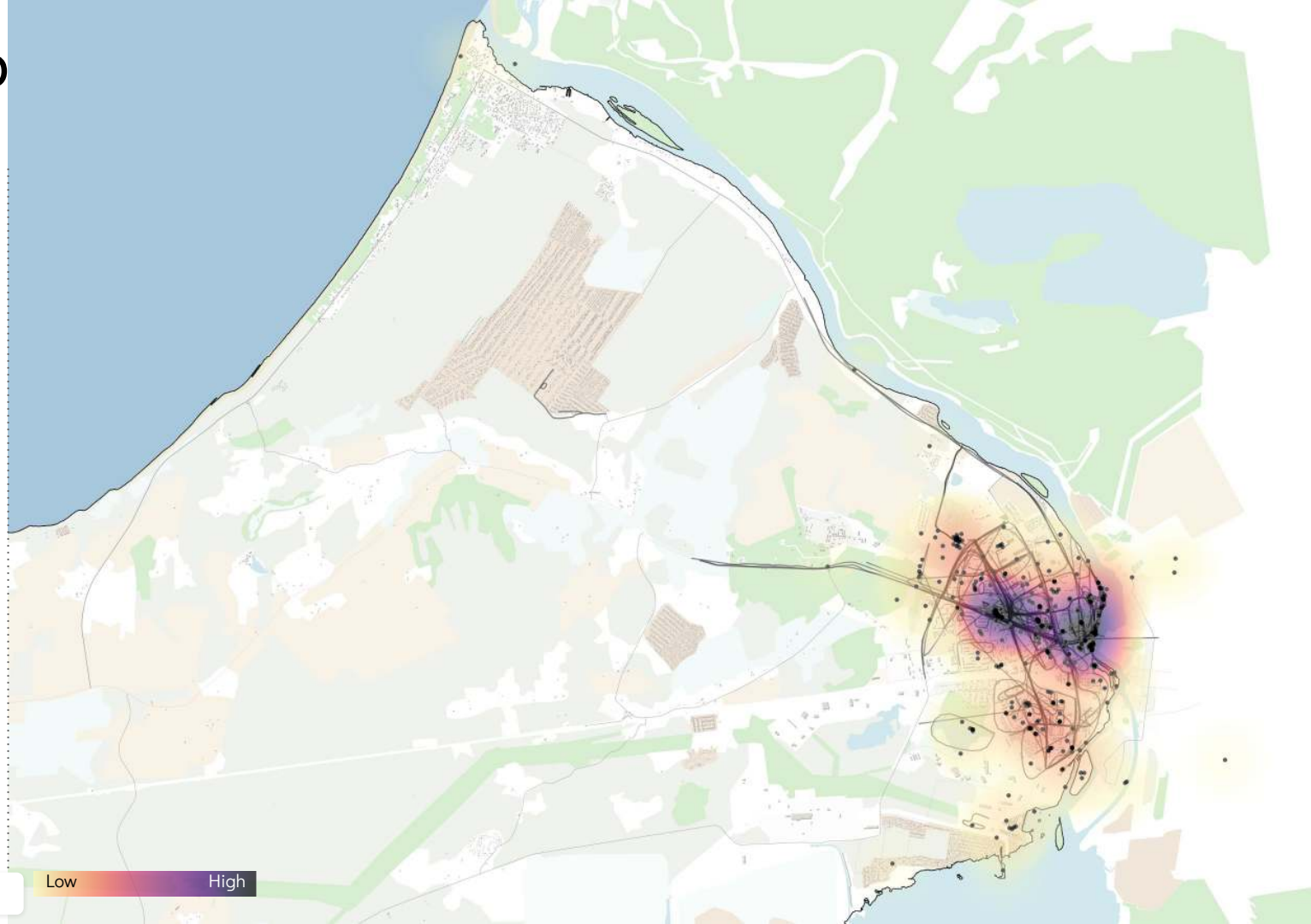
Ohtlikkuse põhjuseks mainiti:
valgustus, lühike teekord, autode
küllus, ülekäigurajad,
ebamugavus autode jaoks,
tühermaa ja garaažid
tunnetuslikult ohtlik, kõnnitee
puudulikkus, koerad, "kas lühem
ja palju ristimike või pikem, aga
siis palju joodikuid"

Meeldivad kohad (I)

Kuumakaardid näitavad
meeldivate kohtade jaotumist
linnas

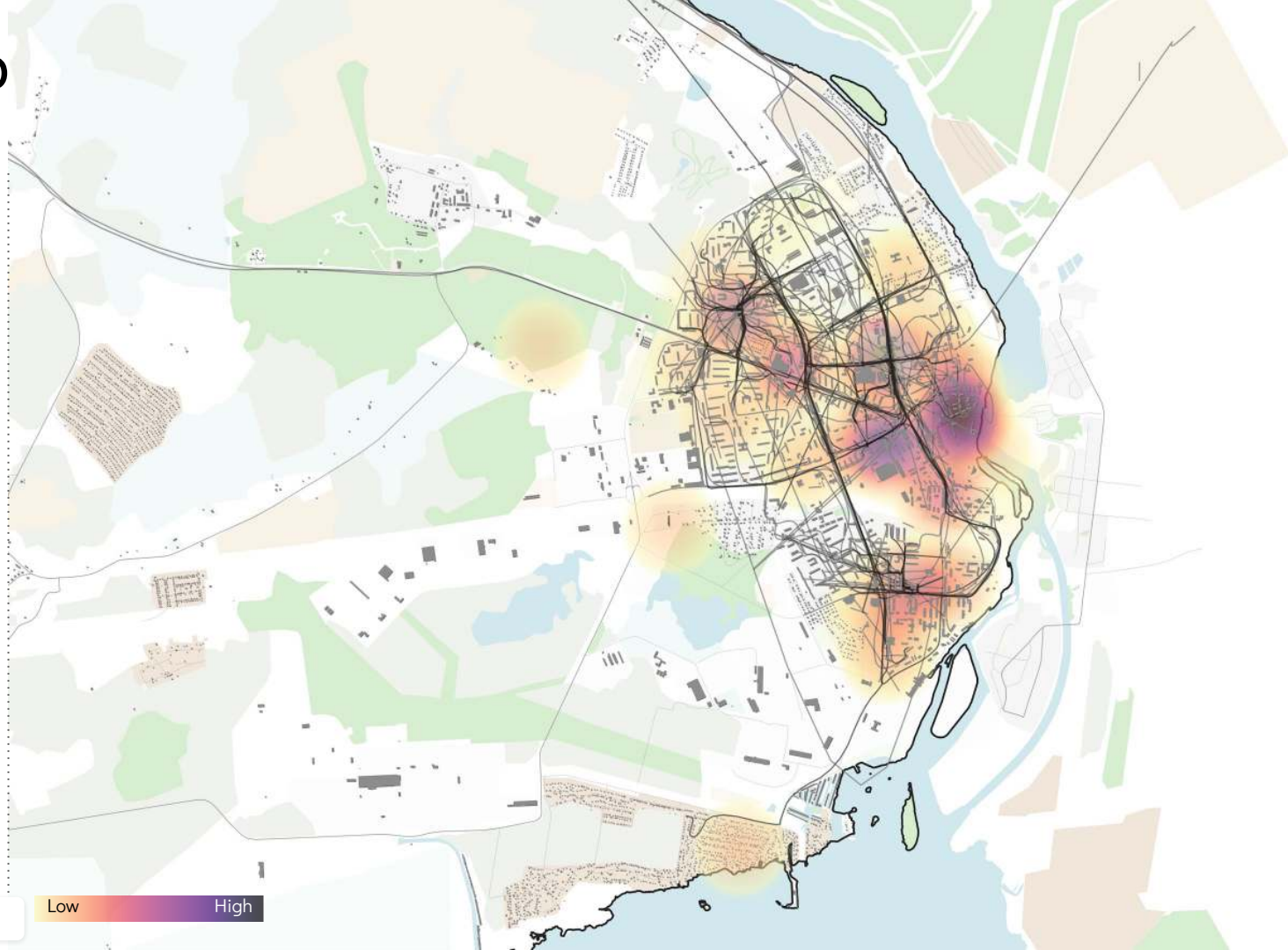
Jooned näitavad
lemmiktänavaid

Vajalikud tegevused: kool ja töökoht

Kuumakaardid näitavad töökohtade ning koolide jaotumist linnas, selleks et mõista paremini vajalike tegevuste paiknemist (Gehli meetod).

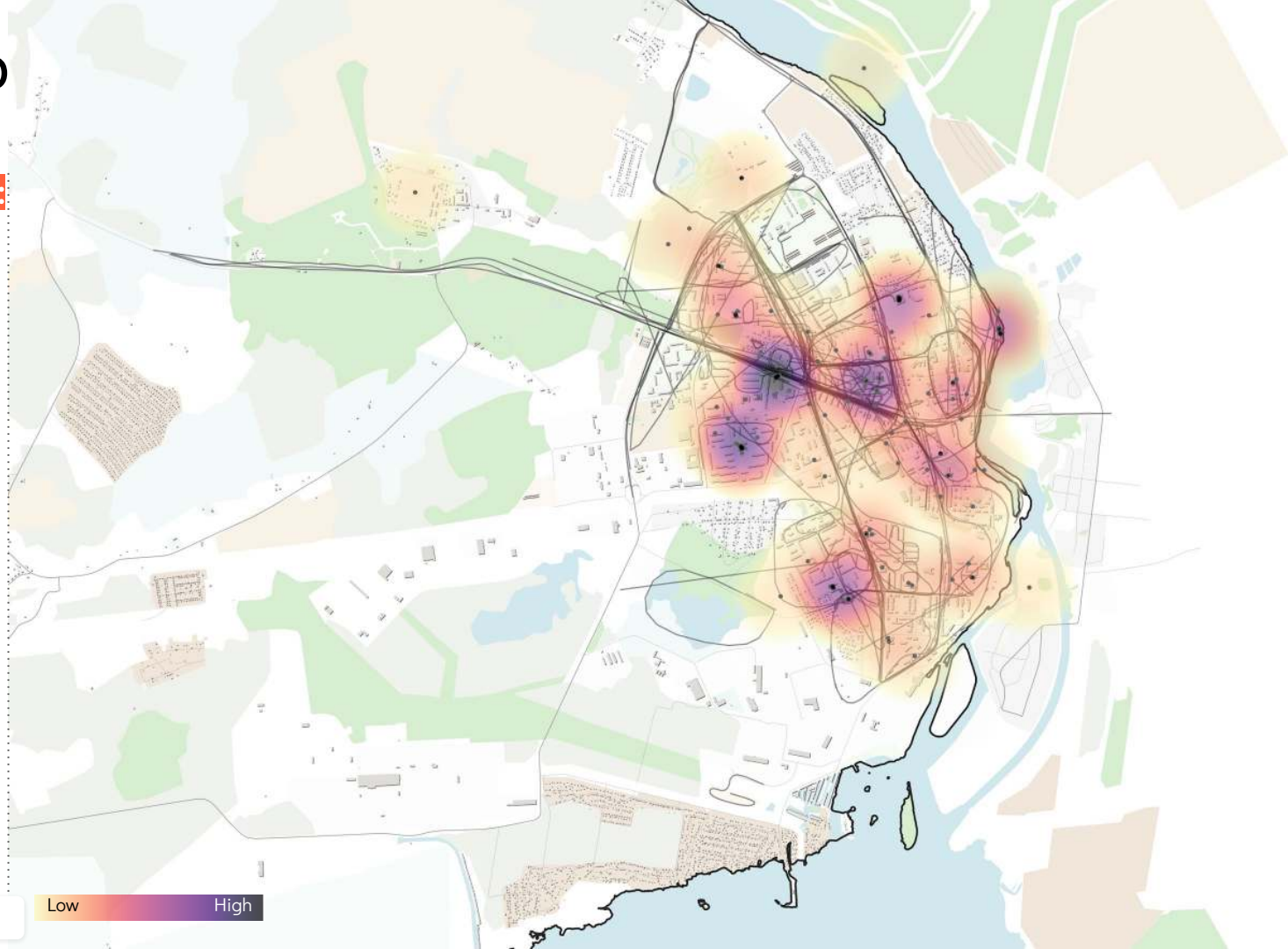
Jooned näitavad nn võimendatud teekondi kooli ja tööle

Valikulised tegevused: huvitegevus

Kuumakaardid näitavad kohti, kus vastajad kõige enam viivad läbi valikulisi huvitegevusi (Gehli meetod).

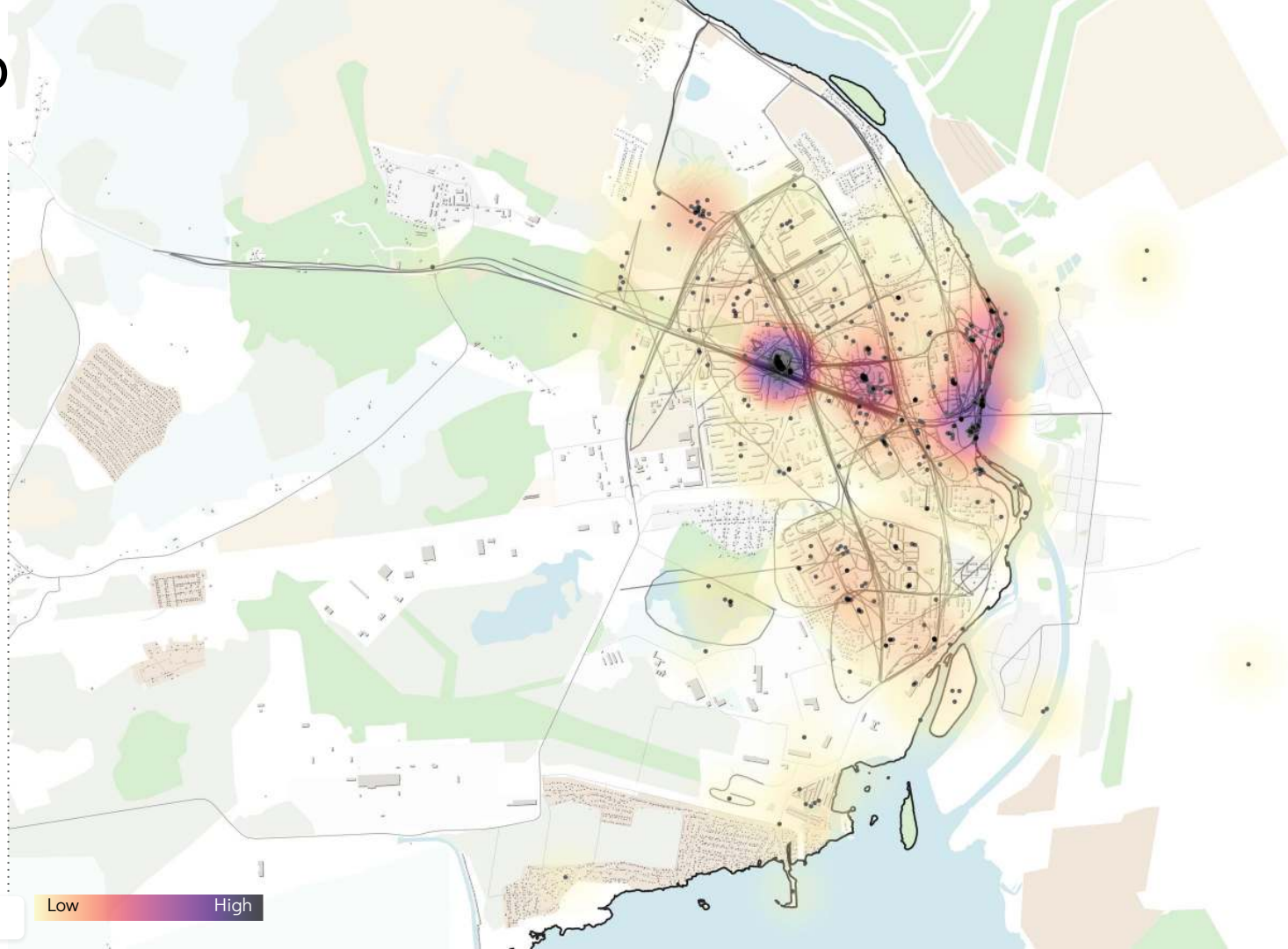
Jooned indikeerivad lemmiktänavaid.

Meeldivad kohad (II)

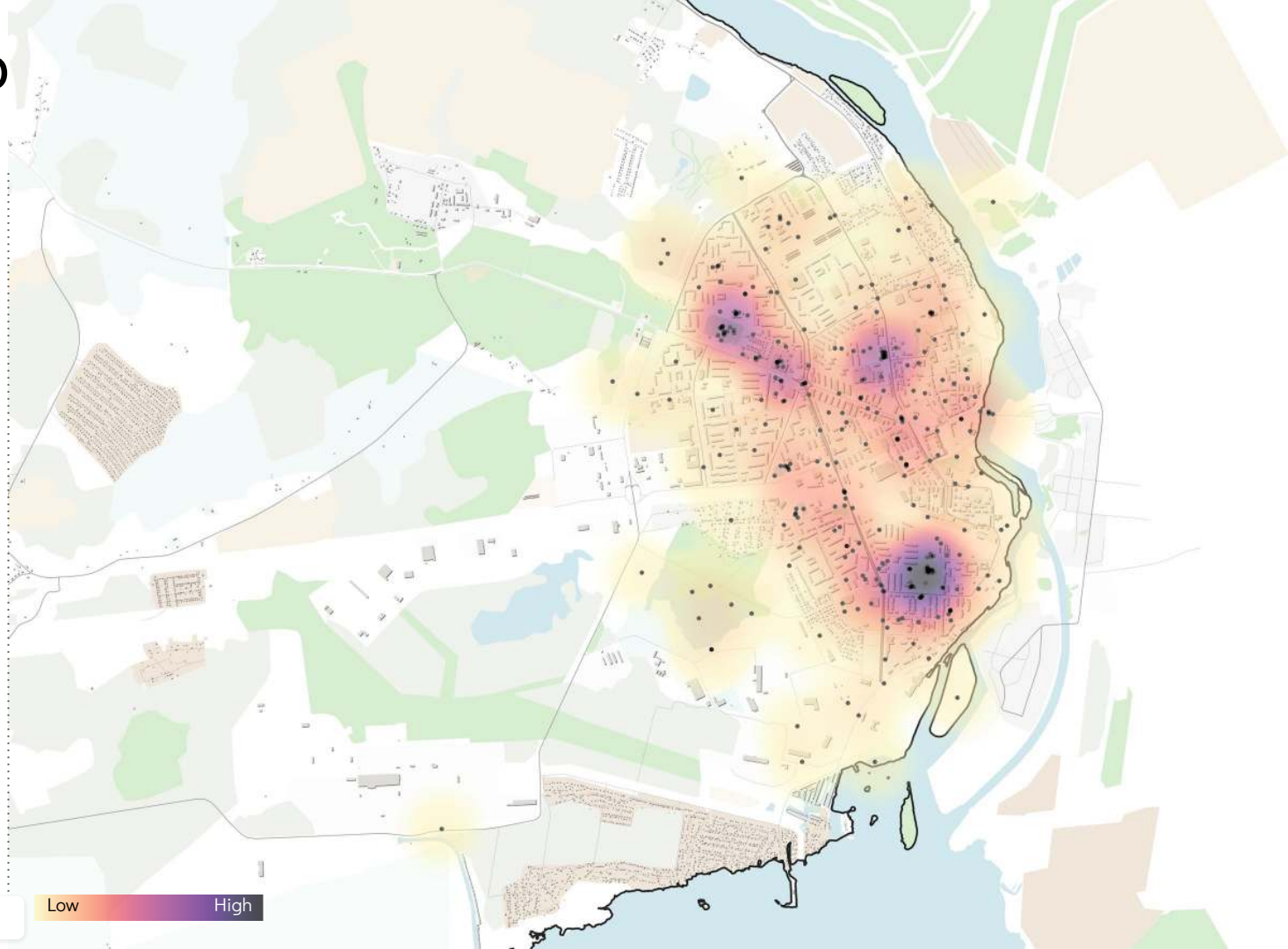
Kuumakaardid näitavad "Mis kohad sulle Narvas meeldivad" vastuste paiknemist linnas (mida tumedam, seda enam on koondunud tegevus sellesse kohta).

Jooned kaardil on lemmiktänavad.

Ebameeldivad kohad

Kuumakaardid näitavad ebameeldivate kohtade koondumist linnas (tumedam, seda enim märgitud).

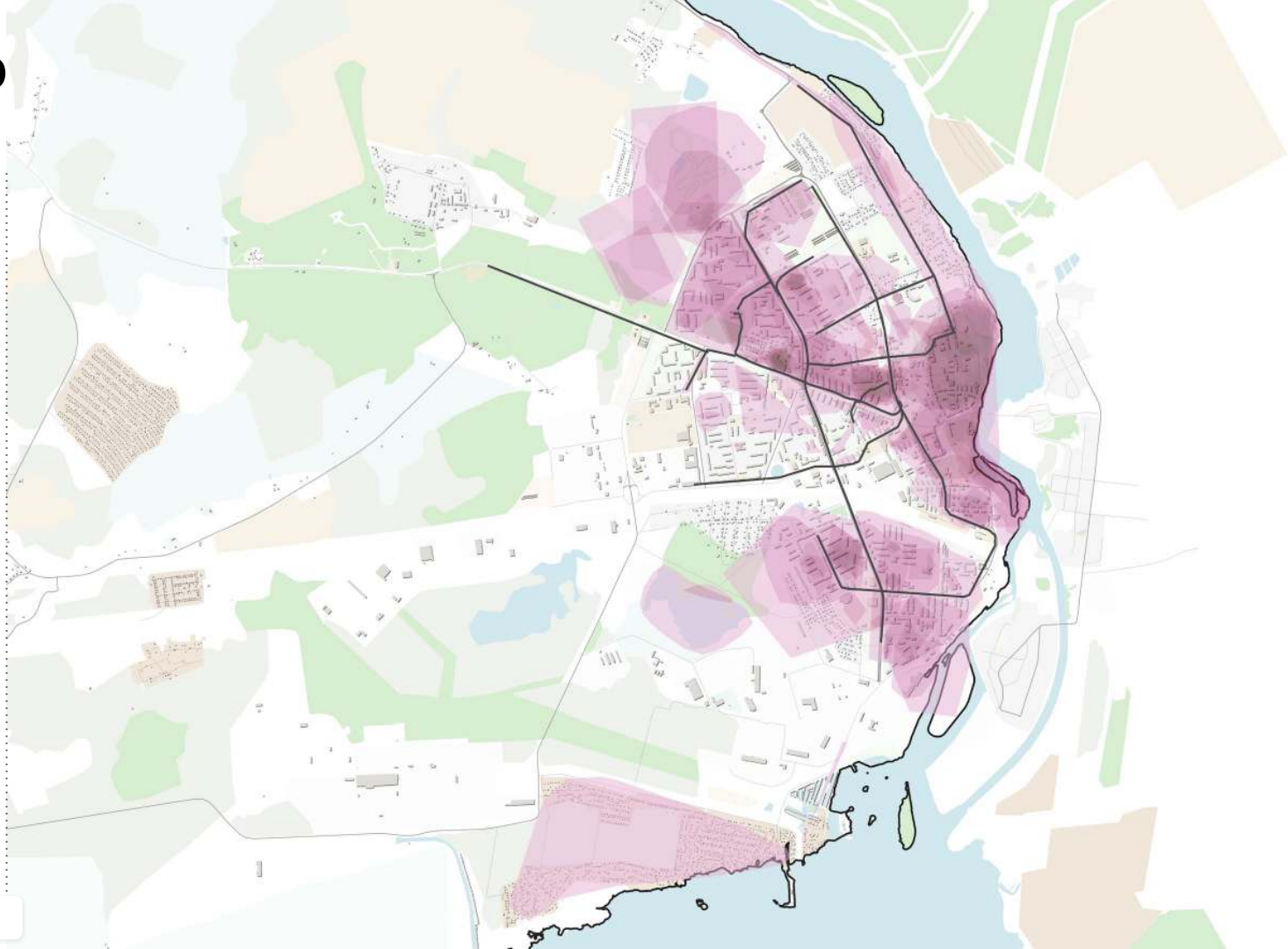

2

KAARDID

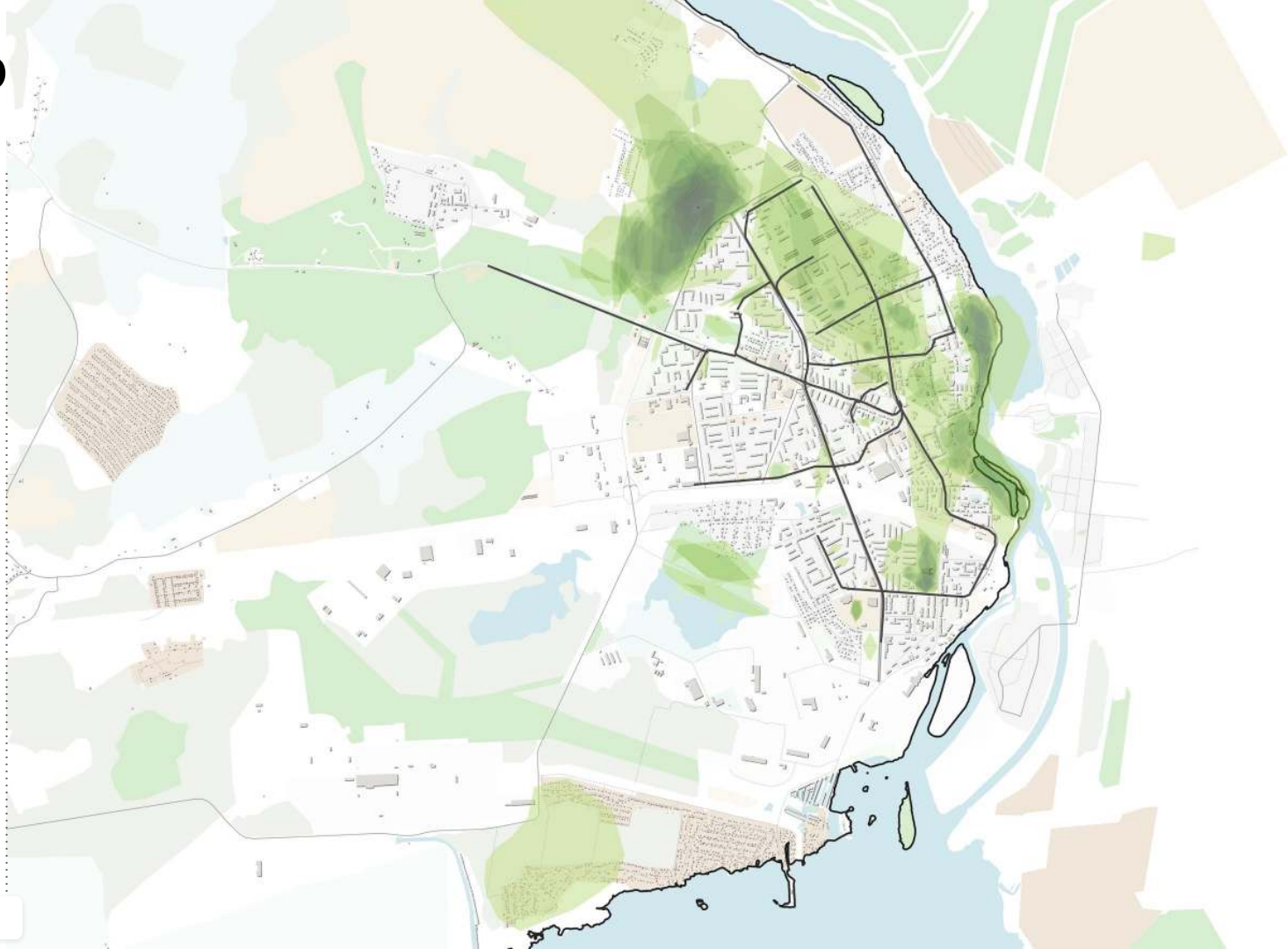
Lemmikalad

Lillad polügonid märgivad neid suuremaid alasid kaardil, mis on märgitud kui "Lemmikalad".

Lemmik rohealad

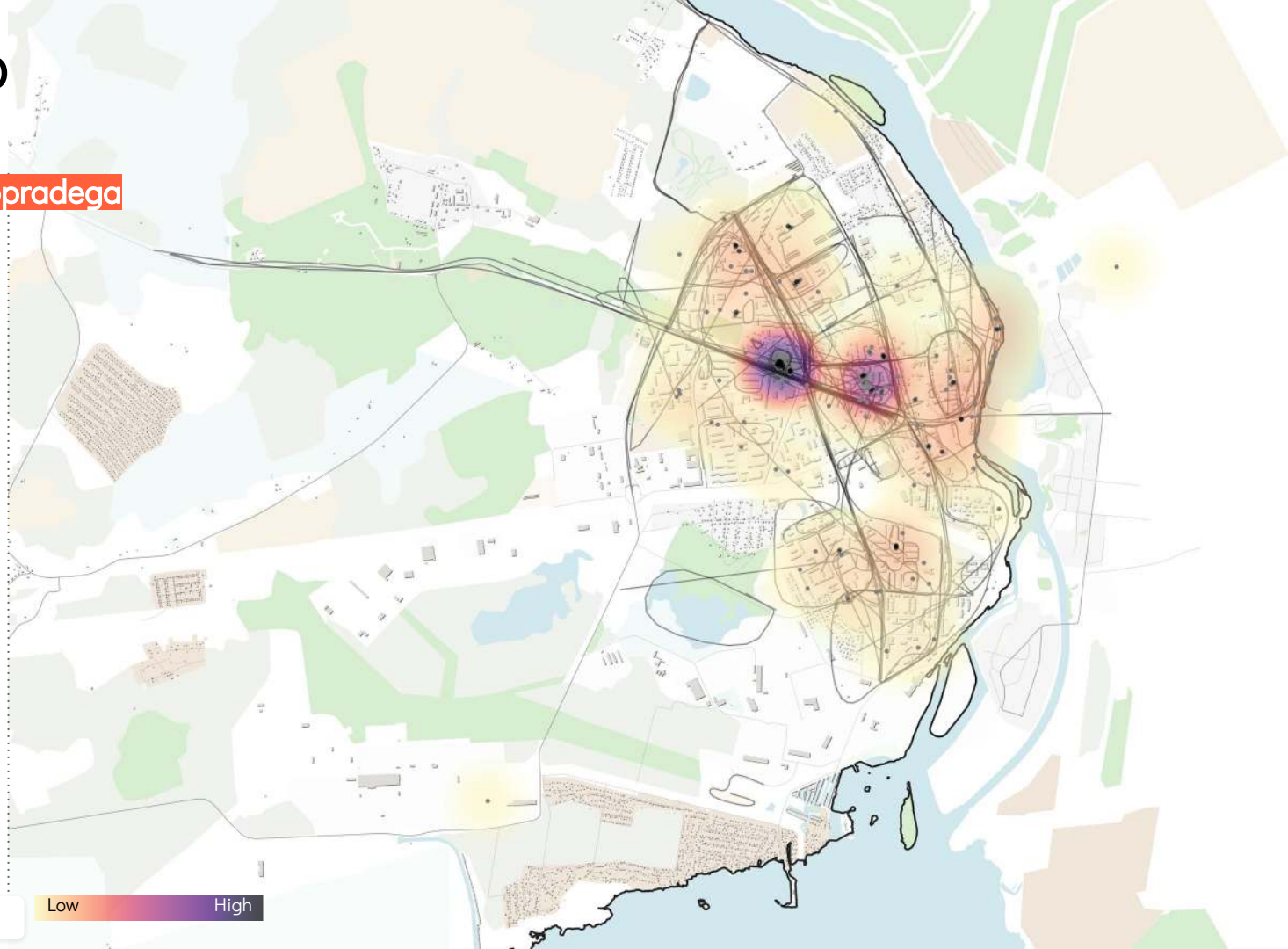
Rohelised polügonid märgivad kaardil lemmik linnamaastike, parke, rohealasid jne.

Kohad, kus käiakse sõpradega

Sõpradega käimise kohtade
koondumine linnas (mida
tumedam, seda enam märgitud).

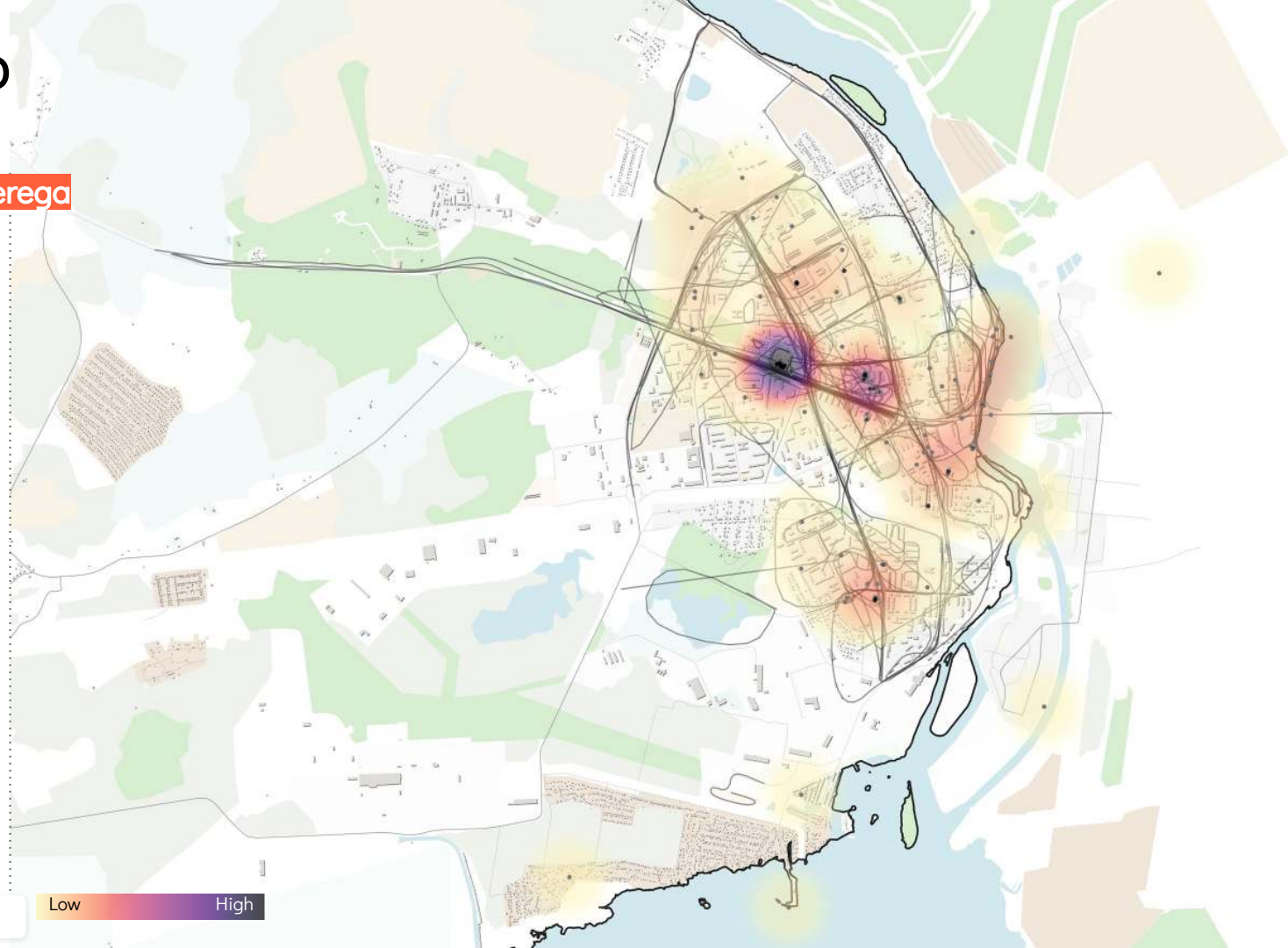
Jooned märgivad
lemmiktänavaid linnas.

Kohad, kus käiakse perega

Kuumakaardid näitavad nende kohtade koondumist, kus käiakse sõprade või sugulastega.

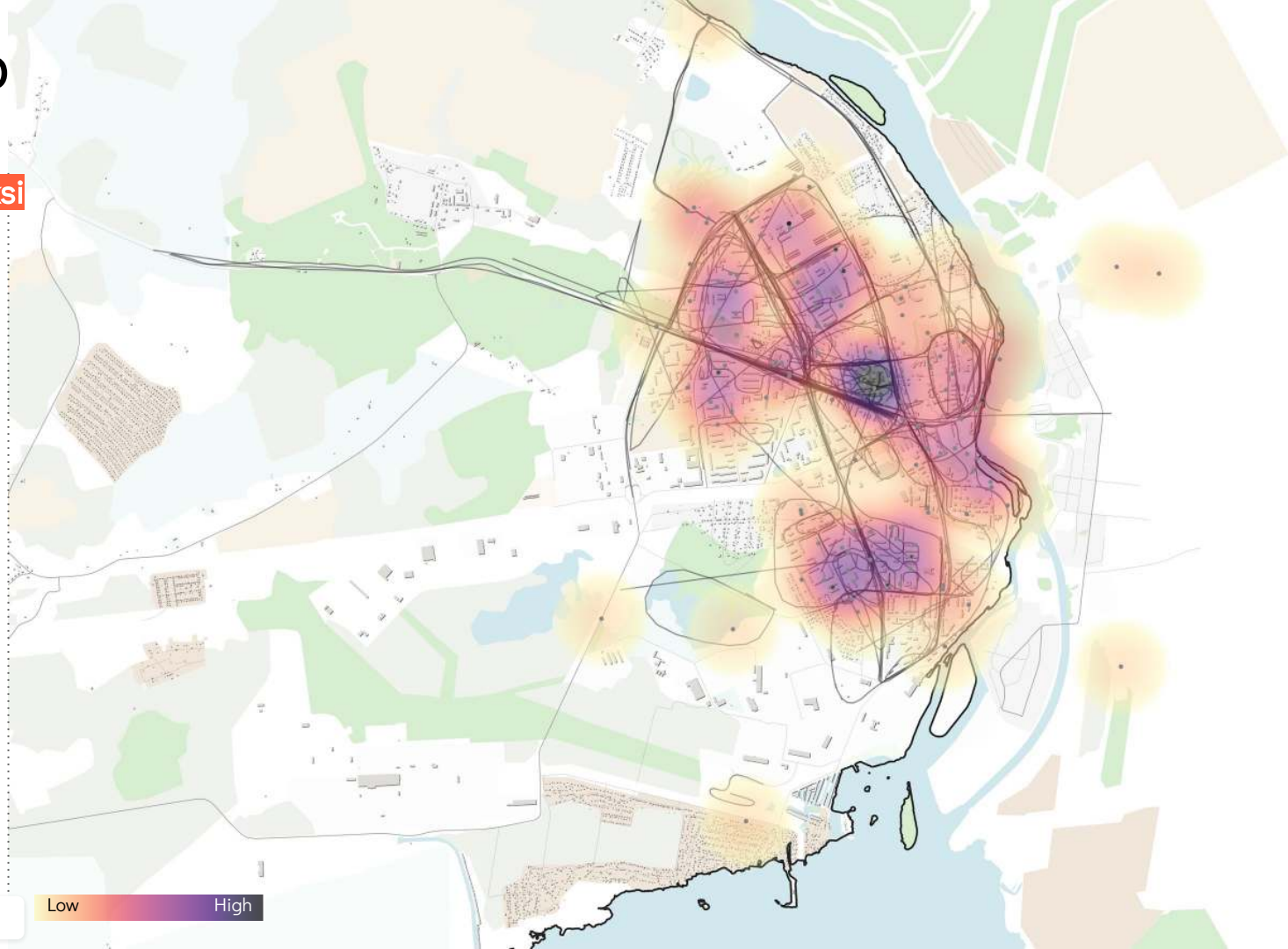
Jooned märgivad lemmiktänavaid Narvas.

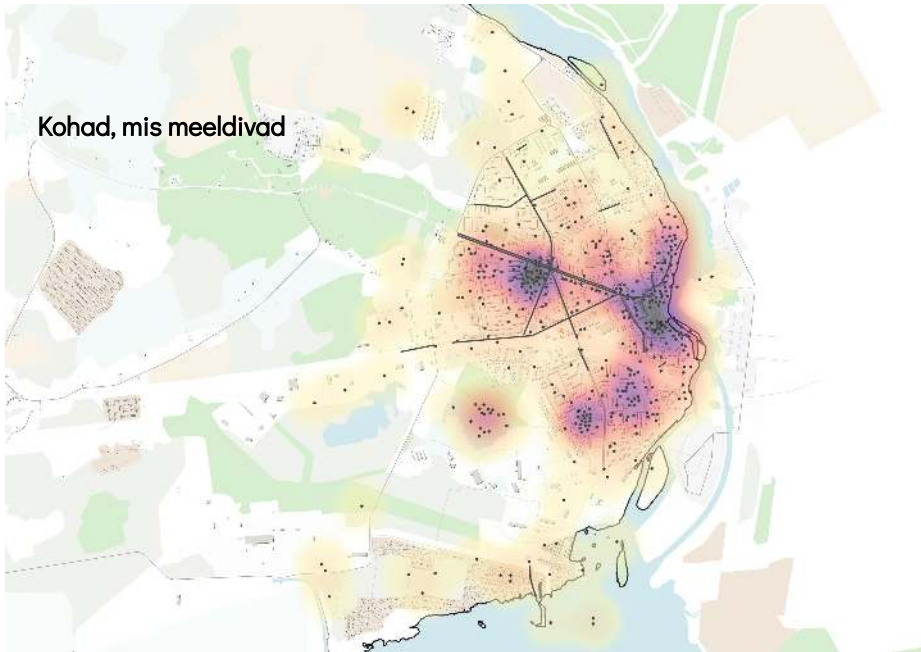
Kohad, kus käiakse üksi

tumedamad alad märgivad
kohti, kus käiakse kõige enam
üksi.

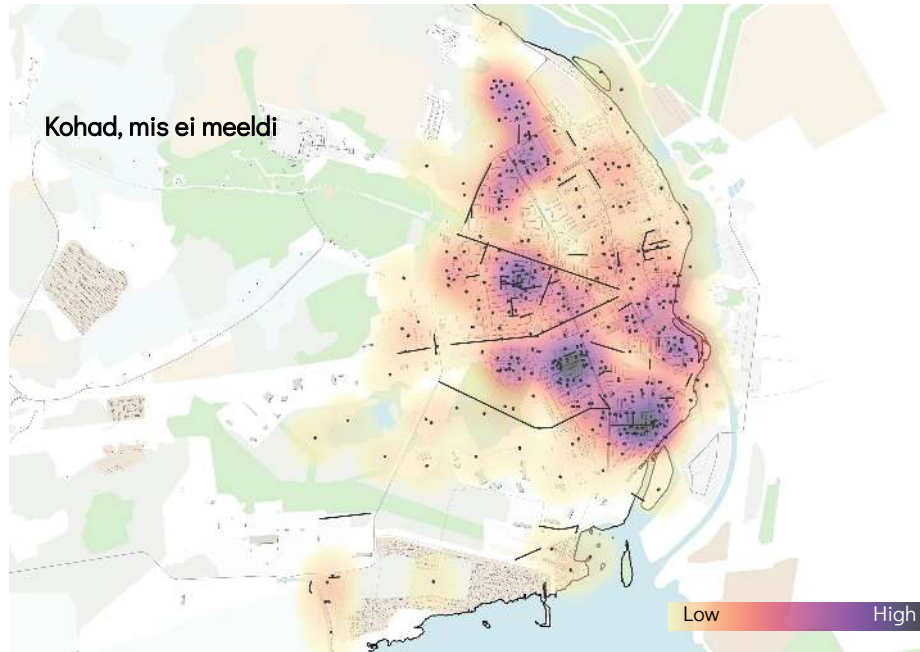
Jooned näitavad
lemmik-tänavaid.

Kohad, mis meeldivad

Kohad, mis ei meeldi

Kohad ja tänavaid, mis
meeldivad

Kohad ja tänavad, mis
ei meeldi

Low

High

2000 MEELDIVAD

2020 MEELDIVAD

2000 EBAMEELDIVAD

2020 MEELDIVAD

Low High

2000 meeldivad kohad

2020 meeldivad kohad

2000 meeldivad tänavad

2020 lemmiktänavad

Low

High

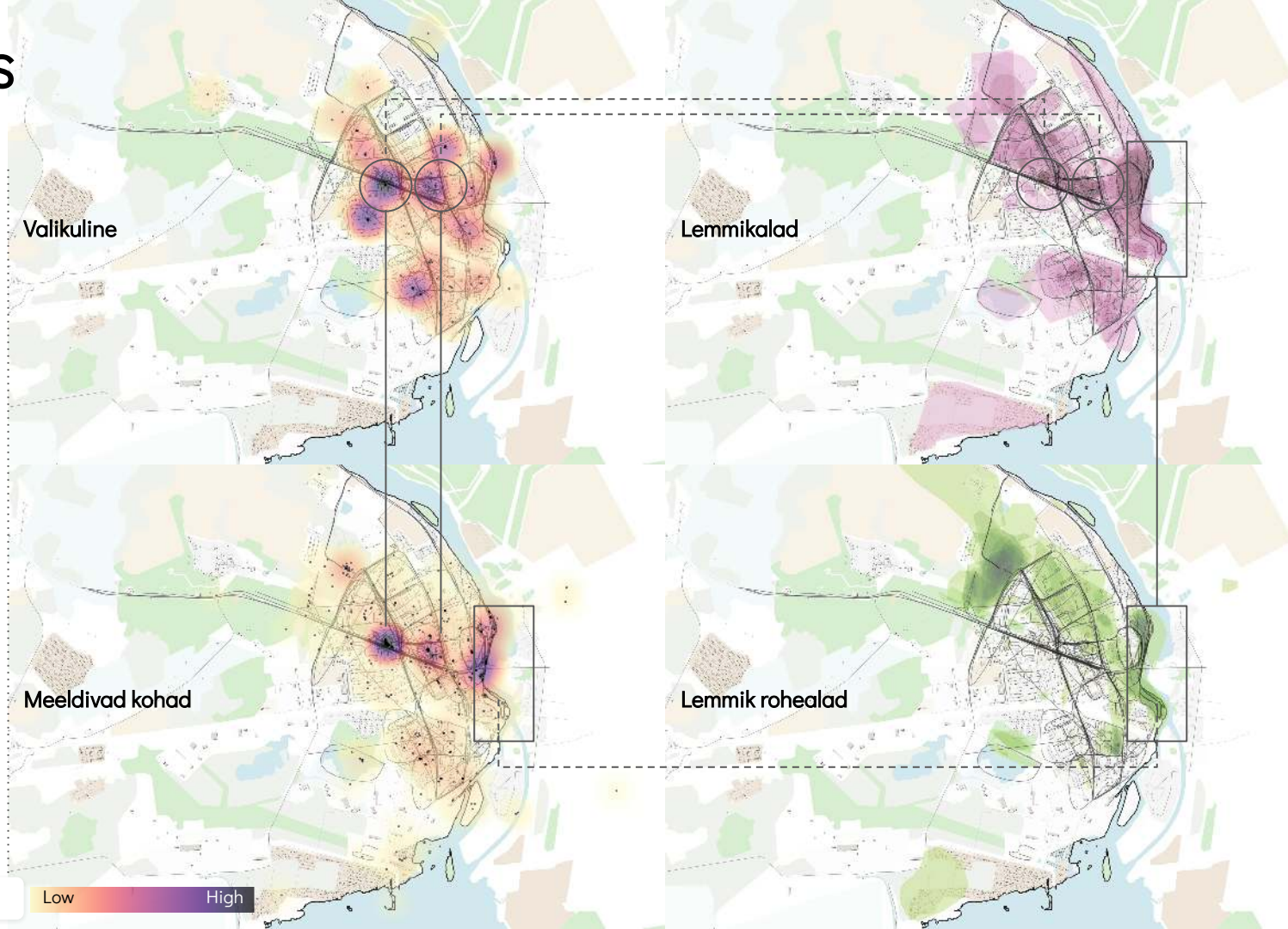
VALIKULINE

VAJALIK

meeldivad kohad

ebameeldivad kohad

Kaubanduskeskus on vastuoluline, sest on märgitud nii meeldiva, ebameeldiva kohana kui ka nii vajaliku kui valikulise tegevuspaigana

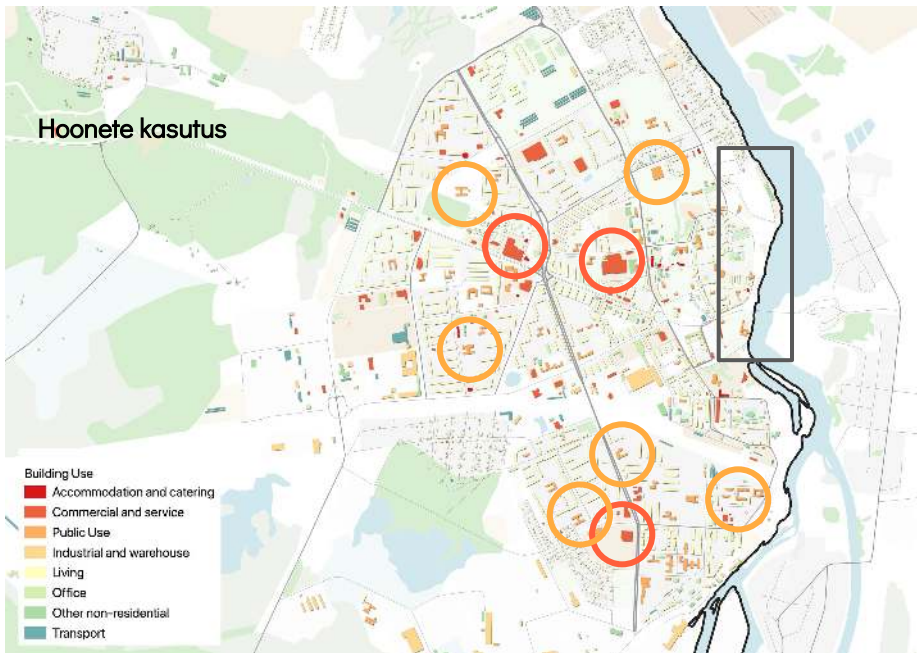
Vajalik

Kohad, kus käiakse sõprade või
perega

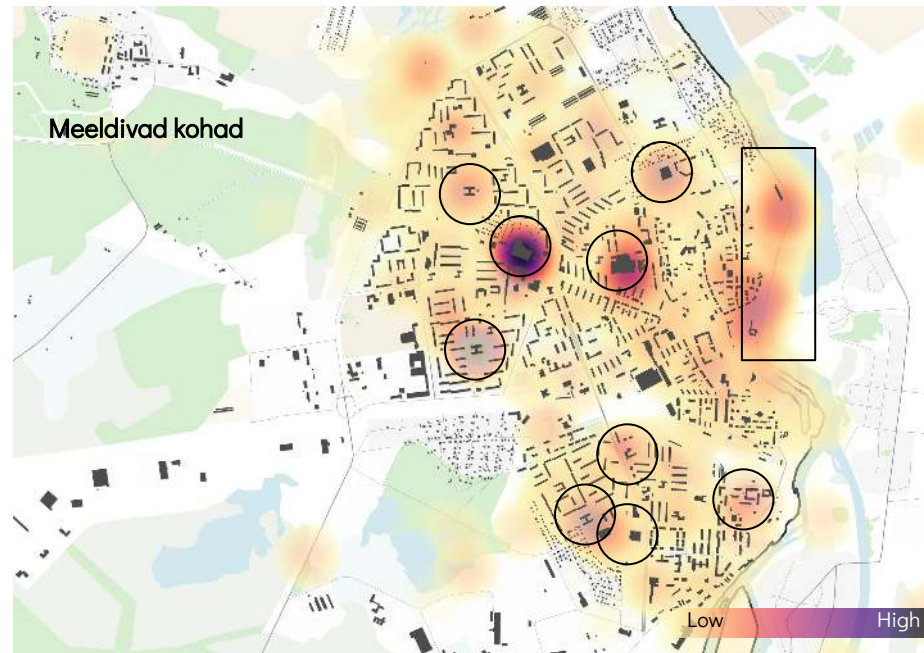
Meeldivad

Üksi käidavad kohad

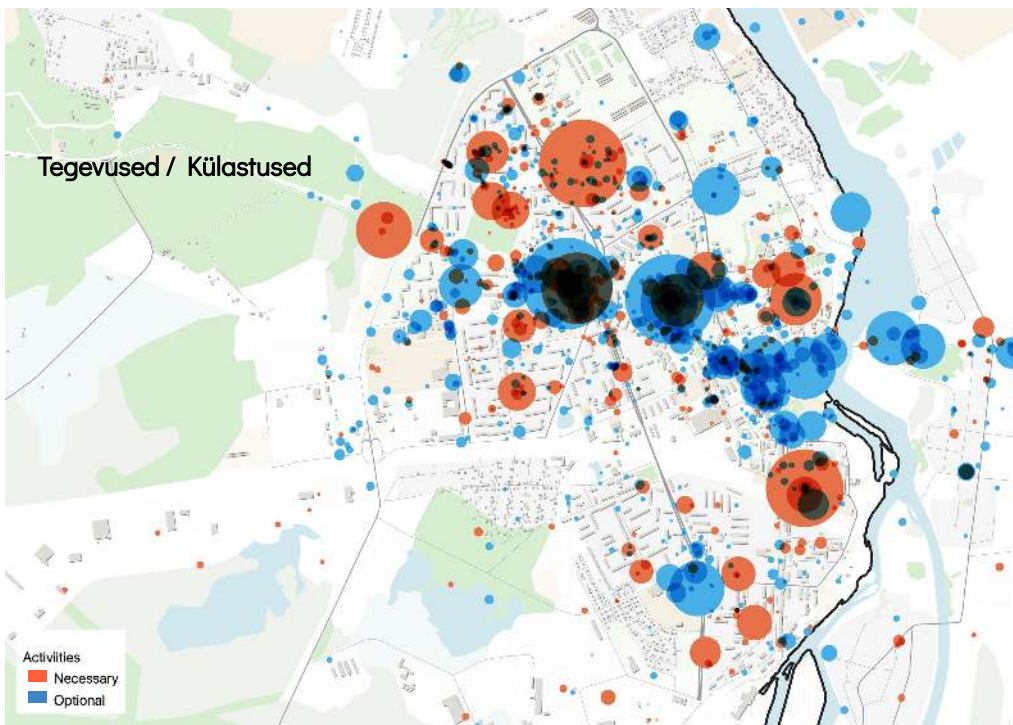
Hoonete kasutus

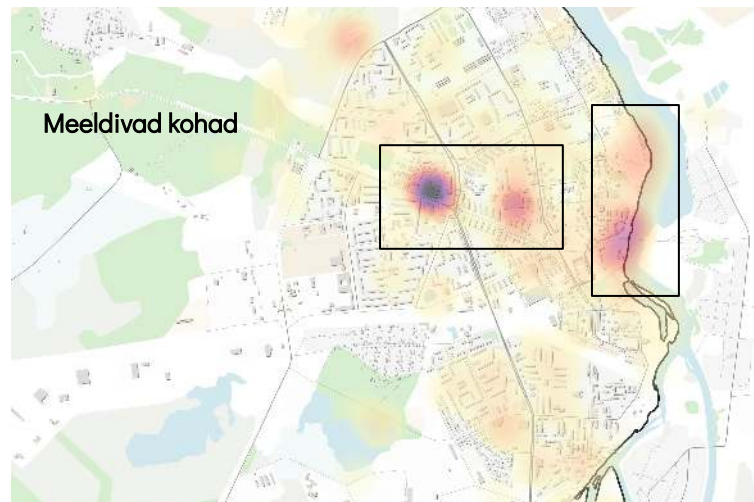
Meeldivad kohad

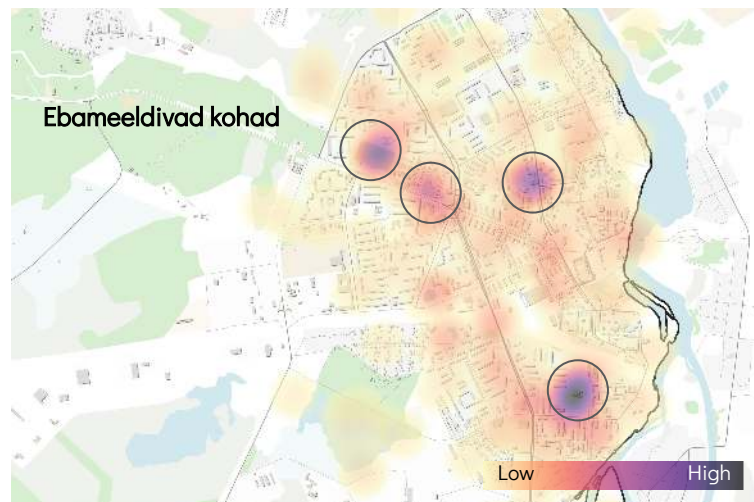
Tegevused / Külastused

Meeldivad kohad

Ebameeldivad kohad

LISA 3

Osalusplaneerimise soovitused

JÄTKUV TÄHELEPANU
KOOLINOORTE RUUMI-
HARIDUSE PAKKUMISEL

Konkreetsed väljundid:

- osaleda **koolinoorte arhitektuurikonkurssil** (<http://nooredarhitektid.ee>) ja/või pakkuda Narva jaoks oluline teema lahendamiseks

- järgmise sarnase kaaluga planeerimisdokumendi valmimisel **kasutada sama metoodikat**

-uute Riigigümnaasiumite juures kaasata koolinoori: nt Rohelisd koolihoovid (<http://www.koolihoovid.ee/et>)

KAASAEGSETE TEHNOLOOGIATE
OSATÄHTSUS OSALUSPLANEERIMISEL

AR tehnoloogiad on keerulised, nende kasutamisel kaasamisprotsessides tuleb arvestada, et linnasimulatsioone ja arhitektuurilist visualiseerimist on kasutatud alati turundusmehhanismidena mitte üksnes puhta, särava esteetikaga ehitatud keskkonna taasloomise kaudu, vaid ka uute ihaldusväärsete elukeskkondade reklaamimisel.

Toodetud digitaalsed simulatsioonid näitavad disaini standardiseeritud moel, põimides reaalseid kaadreid animatsioonidega – see tähendab reaalse oleviku vastandamist hüperreaalse tulevikuga. **See on uus pildiline manipuleerimine, mis ei ole alati parem ega ka odavam variant, kui inimesi konkreetsest küsimuses kokku tuua.**

KUNSTIPROJEKTID NOORTEGA

Konkreetsed väljundid:

- [kutsu külla kunstnik](#) (hetkel käimas kampaania))

- **strateegiline koostöö Eesti Kunstiakadeemia kunstiresidentuuriga NART** (a la residentuuris on kord aastat kunstnik, kelle fookus on tööl noortega linnaruumis)

- **toetada kogukonnapõhiseid algatusi** (linnaaiandus) jne

TEADMUSPÕHINE LINNAPLANEERIMINE

Andmepõhine ruumiloome annab võimaluse muuta avaliku ruumi organiseerimist puudutavate otsuste tegemise põhjendatumaks ning suurendada selle läbipaistvust.

Alternatiivsete ruumi kujundamise stsenaariumide võrdlemine, andmete järjepidev kogumine, seire ja muud andmepõhised ruumiloomemeetodid on avatud ja kaasava ruumi planeerimise loomulikud osad.

LISA 4

Disain

NOORED JA KAUBANDUSKESKUSED

Kaubanduskeskustes aega veetvad noored on kaasaegses ühiskonnas tüüpiline ilming. Narvas on noorte kaubanduskeskustesse koondumine veelgi nähtavam, kuna linnakeskused puuduvad teised noorte jaoks atraktiivsed tegevusruumid. Kaubanduskeskused pakuvad hulka erinevaid tegevusi ja ostlemisvõimalusi ühe katuse all, mis on ühtlasi noorte jaoks turvaline ja halva ilma puhul meeldiv paik.

Kaubanduskeskustesse koondumise vältimiseks ei ole ühest lahendust. Kui see on linna jaoks oluline eesmärk, siis peaks **esmalt alustama inimeste kesksest üldplaneeringust**, kus oleks määratud linna jaoks olulised mõõdikud, millega erinevate tegevuste mõju oleks võimalik hinnata.

Inimeste keskne lahendus tähendab ruumi, tegevuste ja väärtuste kavandamist järgmiste narvate põlvkonna jaoks.

RUUM+TEGEVUSED+VÄÄRTUSED

süsteem on loodud SPINUniti poolt, kuid põhineb tunnustatud linnaplaneerimispraktikatel ja teaduslikel uuringutel, mis võimaldavad linnaehitusprotsesse suunata, mõõta ja hinnata.

Kuna noored kaubanduskeskuseid aktiivselt kasutavad, siis võiks alustada kaubanduskeskuste sise- ja väliruumi paremaks muutmist koos noortega, et katsetades ühtlasi aru saada, milliseid lahendusi kaubanduskeskused vajavad - rohelisem väliruum, rohkem tegevusi, istumiskohti või paremat liikluskorraldust (kergliiklusteed ja kõnniteed, rattaparklad, mugavad ülekäigud).

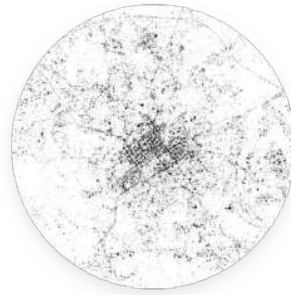
Kõik kaubanduskeskused peaksid:

1. olema mugavalt ligipääsetavad kergliiklusteede kaudu
2. pakkuma mikro-liikuvuskeskusi, kuhu saab turvaliselt parkida ratta või tõukeratta või mugavalt oodata bussi.
3. kaasama noori kaubanduskeskuse väli- ja siseruumide kujundamisse.

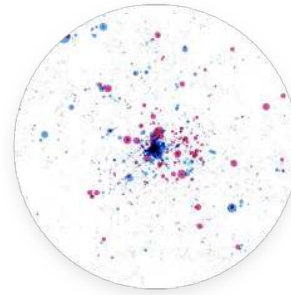
Space

Hillier & Hanson → Mike Batty → Aldo Rossi → Caniggia & Maffei → Lesley Martin → Kevin Lynch → Andres Sevtsuk → Sergio Porta

Activities

Jane Jacobs → Christopher Alexander → Jan Gehl → Henri Lefebvre → Alberto Perez Gomez → Daniele Quercia

Values

Lav Manovich → Howard Gardner → Richard Sennett → Shannon Mattern → Aaron Renn → Walter Benjamin → Richard Florida

Ruum, mis on ligipääsetav ja pakub võimalusi eksperimenteerimiseks, vahetasutusteks ja kvaliteetset avalikku ruumi sotsiaalse kihistumise vältimiseks ja linna majandusliku arengu jaoks.

Tegevuskeskused linna erinevates osades ning kindlasti piirkondlikes keskustes. Laiendada linnakeskuse mõistet jõeäärast kaugemale.

Noorte jaoks uute väärtuste loomine läbi erinevate avaliku ruumi programmide nii linnakeskuses kui rohealadel. Väärtuste loomes on oluline koostöö haridusasutuste ja ettevõtetega, noorte üldise ettevõtlikkuse ja kohakiindumuse suurendamine.

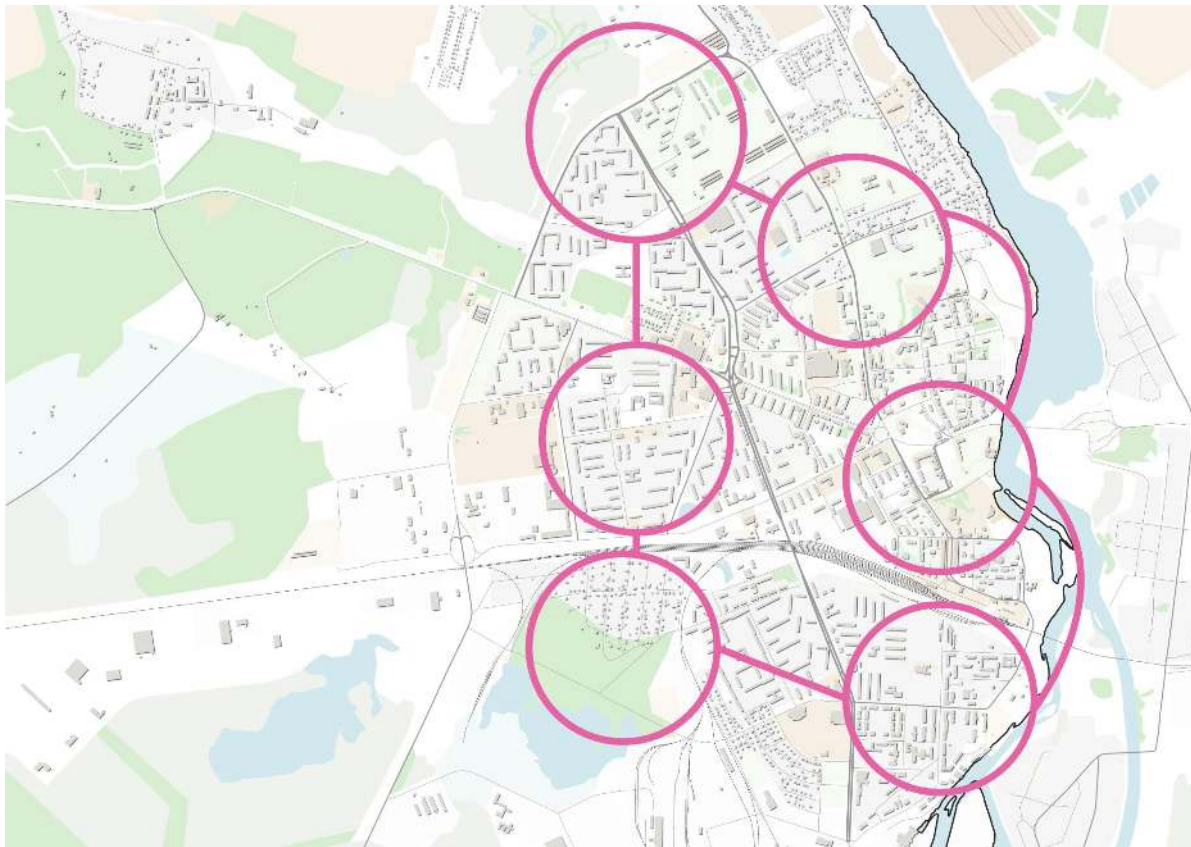
Liikuvusring ehk quuloop

Kaubanduskeskused ja kõik teised linna olulised kohad saab omavahel siduda lahedasse (cool) võrgustikku, mis võimaldaks kohtade vahel mugavalt liikuda nii jala kui rattaga.

Uus infrastruktuur peaks olema mõeldud nii igapäevase liikuvuse kui spordi jaoks. **Oluline on luua piirkonna sisene liikuvusring igasse piirkonda ja need omavahel siduda laiemaks kogu linna haaravaks süsteemiks.**

Narvas on tänavakoridorides piisavalt kergliiklusteede jaoks ruumi, mis võimaldab võrgustiku välja ehitada kasutades soodsaid lahendusi. Liikuvusringi kavandamisel tuleks lähtuda NACTO tänavadisaini juhistest.

Liikuvusring pakub kindlasti huvi noortele, kuid suunab samas kogu Narva elanikkonda tervislikumalt ja keskkonnasäästlikumalt liikuma. Liikuvusring võib muutuda ka kohalikuks vaatamisväärsuseks, mis aitab Narva külalistel avastada kohti väljapool linna keskust.

Hea lahendus tühermaade ja teiste tühjade kruntide ilmestamiseks on vahakasutus. Tühermaad on parimad kohad eksperimenteerimiseks ja linna pakutavate puhkevõimaluste avardamiseks. Need pakuvad võimalusi katsetada uusi lahendusi ja tegevusi, mida saab toimiva lahenduse korral laiendada linna teistesse osadesse või muuta püsilahenduseks.

Ajutiste lahenduste loomisesse saab kaasata rahvusvahelisi võrgustikke nagu Demos Helsinki Untitled, aga ka Eestis ja Narvas tegutsevaid organisatsioone, kes läbi ajutise kasutuse saavad tähelepanu pöörata lisaks ruumi kasutamisele ka mõnele olulisele probleemile või teemale.

Üks võimalus tühermaade taaskasutamiseks on linnapõllundus ja linnaaiandus, mis koos uuemate tehnoloogiatega saab muutuda ka noorte jaoks atraktiivseks tegevuseks ning luua Narvale uue kuvandi. Kohalikku toitu saaks müüa Narva turuväljakutel ning tegevusse kaasata erinevaid huvigruppe PPP mudelina (avaliku-erasektori koostöö).

Värvid tuleks valida nende värvide seast, mis on narvale omased. Eekõige peame siinkohal silmas värve, mis narvakad ise oma majade värvimiseks on valinud.

Narva puitelamute (datšade) värve analüüsiti SPINUniti poolt NART kunstiresidentuuri raames läbi viidud töötoas. See illustratsioon näitab datšapiirkondade hoonete peamiseid värvitoone.

Narva võiks värvide valikul aluseks võtta selle sama värvipaleti, mida saab kasutada näiteks kergliiklusteede, mänguväljakute ning teiste avaliku ruumi objektide kujundamisel.

Datšapiirkondade värvipalett

#1

LISA 5

Lisauuringu soovitused

LIKUVUSUURING

Eesmärk on hinnata kergliiklusteede võrgustiku vajadust ja paiknemist, sh tuleb kergliiklus- ja rohekoridorid planeerida selliselt, et need võimalusel ei jookseks paralleelselt magistraaltänavatega. kus on palju liiklusrumina ja saastet. Kergliiklusteede puhul, mis painevad tihedate liiklusega tänavate ääres, tuleb panustada kõnniteede ja rattateede eraldamisse kõrghaljastuse jt disainielementidega. Erinevaid liikumisviise toetava tänavaruumi kavandamisel võtta arvesse üldtunnustatud standardeid (NACTO jne.)

MAHAJÄETUD JA KASUTUSETA RUUMIDE NING MAASTIKE TAJU-UURING (SH KULTUURMAASTIKE VÄÄRTUSTE ANDMEANALÜÜS)

Endiste tööstusmaastike, kasutu ruumi võimalike tulevikuarengute hindamiseks tuleks need kaardistada ning välja selgitada omanike plaanid. Suure industriaalpärandiga linnades, millede hulka ka Narva kuulub, on teadmine kohalike hoiakutest ning arvamustest nende taaselavdamise potentsiaali osas oluline. Käesolev uuring ei toonud välja eraldi noorte hoiakuid näiteks Kreenholmi osas. Võimalik koostöö moment Narva Kunstiresidentuuriga, kes on selle [valdkonnaga](#) juba Narvas tegelenud.

TEEDE SEISUKORRA ÜLEVAADE (sh Tallinna mnt kui Narva peatänavaga maastikuarhitektuurne lahendus)

Tallinna mnt on Narva peatänav ning ka üks noorte lemmikuid ja tihedamalt kasutatavamaid tänavaid, mis ühendab peamist meeliskohta Astri ja Fama keskust, ning vanalinna ja jõepromenaadi. Riigimaantee on linnas tihedas kasutuses ühendus, mida saab siduda uute keskusladega nt rohealade ja väikevormide kaudu. Samuti tuleb kaasajastada autokeskset tänavaruumi, et vähendada tänavat toimimist põhja-lõuna vahelise barjäärina.